

Bulletin No. 8

Monitoring nákladů práce v ČR, ve státech Evropské unie a v USA v letech 2007 - 2012

Vlastimil Beran
Július Szabo

VÚPSV, v.v.i. Praha
2014

Publikace byla schválena ediční vědeckou radou ve složení:
doc. Ing. Ladislav Průša, CSc. (VÚPSV, v.v.i. Praha)
Ing. Martin Holub, Ph.D. (VÚPSV, v.v.i. Praha)
Mgr. Miriam Kotrusová, Ph.D. (FSV UK Praha)
Ing. Robert Jahoda, Ph.D. (MU Brno)
Ing. David Prušvic, Ph.D. (MF ČR)
Ing. Jan Mertl, Ph.D. (VŠFS Praha)
Ing. Jan Molek, CSc. (JU České Budějovice)
doc. Ing. Olga Poláková, CSc. (Metropolitní univerzita Praha)

Vydal Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v.v.i.
Praha 2, Palackého náměstí 4
jako svou 478. publikaci
Vyšlo v roce 2014, 1. vydání, počet stran 52
Tisk: VÚPSV, v.v.i.

ISBN 978-80-7416-149-0

<http://www.vupsv.cz>

Abstrakt

Monitoring nákladů práce shrnuje roztržitá data za státy Evropské unie a i data za USA v oblastech nákladů práce, zdanění práce ve vazbě na financování sociálního a zdravotního zabezpečení, podílu práce na nákladech a jednotkových nákladů práce. Pro vystihnoutí trendů se data týkají období let 2007-2012. S ohledem na metodickou roztržitost sledování nákladů práce se vymezují jako zdroje aktuální a mezinárodně srovnatelná data z Eurostatu, konkrétně statistika práce a národní účty, OECD, Státní závěrečný účet ČR a U.S. Department of commerce, Bureau of Economic Analysis. Zpracování údajů a propočty se opírají o metodiku certifikovanou Ministerstvem práce a sociálních věcí v roce 2013 „Sledování nákladů práce a práce jako výrobního faktoru v ČR a v zahraničí“. Dvouleté zpoždění vyplývá z termínů zpracování vstupních údajů Eurostatem a ČSÚ.

Klíčová slova: statistika práce; národní účty; náklady práce; zdanění práce; podíl práce na nákladech; jednotkové náklady práce

Abstract

Monitoring of labor costs summarizes the fragmented data for States of the European Union and dates for USA in the area of labor costs, labor taxation in relation to financing of social and health insurance, labor's share of the cost and unit labor costs. To describe the trends we present data for the period of 2007-2012. Due to methodological discrepancies of monitoring of labor costs we determined as sources actual and internationally comparable dates from Eurostat, labor statistics and the national accounts, from OECD, from the final state budget of the Czech Republic and from U.S. Department of Commerce, Bureau of Economic Analysis. Precisation and completion of dates is based on the proposed certified methodology for labor costs monitoring and labor as a production factor in the Czech Republic and abroad." The two-year delay is a consequence of processing time of input data at Eurostat and Czech Statistical Office.

The publication was followed the project TD010082 "Methodology for the continuous monitoring of labor costs in the Czech Republic in international comparison " under the program to support of applied social science research and experimental development OMEGA with financial support from the Technology Agency of the Czech Republic.

Keywords: labor statistics; national accounts; labor costs; labor taxation; labour's share in costs; unit labor costs

Obsah

Úvod	7
Stručný komentář k vývoji nákladů práce a práce jako výrobního faktoru v letech 2007-2012	8
A. Úplné náklady práce v ČR, zdanění a veřejné rozpočty 2007-2012	15
1. Měsíční úplné náklady práce v ČR v Kč na osobu v Kč v metodice ročních šetření ČSÚ	18
2. Hodinové úplné náklady práce v ČR na osobu v Kč a placené hodiny za měsíc v metodice ročních šetření ČSÚ.....	18
3. Struktura úplných nákladů práce v ČR v % v metodice ročních šetření ČSÚ... ..	19
4. Struktura úplných nákladů práce v ČR bez zemědělství, lesnictví a rybolovu v % v metodice ročních šetření ČSÚ.....	19
5. Struktura úplných nákladů práce v ČR bez zemědělství, lesnictví a rybolovu v % v metodice ročních šetření Eurostatu.....	19
Náklady práce v EU.....	20
1. Měsíční náklady práce v EU v EUR, národní cenová hladina	20
2. Hodinové náklady práce v EU v EUR, národní cenová hladina	21
3. Odpracované hodiny za měsíc v EU	22
4. Struktura nákladů práce států EU v %	23
Příjmy a výdaje sociálního a zdravotního zabezpečení	25
1. Sazby pojistného v ČR.....	25
2. Struktura zdanění mezd v %	26
3. Sociální zabezpečení a státní politika zaměstnanosti	29
4. Systém veřejného zdravotního pojištění.....	29
B. Podíl práce na nákladech v EU 2007-2012	31
1. Podíl práce na nákladech v EU v národní cenové hladině.....	34
C. Jednotkové náklady práce v EU a v USA 2007-2012	35
1. Úroveň a vývoj jednotkových nákladů práce v národní cenové hladině v EU a v USA	39
2. Úroveň a vývoj jednotkových nákladů práce v paritě kupní síly (EU-27) v EU a v USA	40
3. Relace jednotkových nákladů práce k průměru EU-27 v % v národní cenové hladině.....	41
4. Relace jednotkových nákladů práce k průměru EU-27 v % v PPS.....	42
5. Úroveň a vývoj roční produktivity v EU a v USA v EUR, národní cenová hladina.....	43
6. Úroveň a vývoj roční produktivity v EU a v USA v PPS, evropská cenová hladina.....	44
7. Relace HDP na pracovníka k průměru EU-27 v % v národní cenové hladině ..	45
8. Relace HDP na pracovníka k průměru EU-27 v % v PPS.....	46
9. Úroveň a vývoj ročních náhrad zaměstnancům na zaměstnance v EU a v USA.....	47
10. Relace průměrných ročních náhrad zaměstnancům na zaměstnance k průměru EU-27 v % v eurech dle směnného kurzu.....	48

Faktory změny JNP v ČR	49
1. Faktory změny jednotkových nákladů práce v ČR v letech 2007-2012	49
2. Vybrané charakteristiky a faktory pohybu jednotkových nákladů práce v paritě kupní síly v letech 2007-2012	49
Literatura	51

Úvod

Bulletin reaguje na metodickou roztříštěnost sledování nákladů práce a práce jako výrobního faktoru, resp. postavení práce v reprodukčním procesu. Na jednom místě soustřeďuje a zpracovává data z tuzemských a zahraničních zdrojů ČSÚ, MF ČR, OECD, Eurostat a U.S. Department of commerce, Bureau of Economic Analysis. Opírá se o statistiku práce, daňovou statistiku a o systém národních účtů. Zpracování a prezentace charakteristik z oblasti utváření ceny práce a postavení práce v reprodukčním procesu jsou založeny na certifikované metodice „Sledování nákladů práce a práce jako výrobního faktoru v ČR a v zahraničí“¹, zveřejněné na webových stránkách MPSV ČR, dostupné na: http://www.mpsv.cz/files/clanky/17046/sledovani_nakladu_prace.pdf, a na stránkách VÚPSV, v.v.i., dostupné na http://www.vupsv.cz/sites/File/o_nas/CERTIFIKOVANA_METODIKA_Naklady_prace_SVK.pdf.

Sebraná data umožňují sledovat náklady práce za ČR a země EU. Jednotkové náklady práce je možné vyčíslit pouze za členské státy EU a USA, v případě ostatních zemí chybí relevantní podklady. Pro vystihnoutí trendů se publikovaná data týkají období let 2007-2012. Struktura monitoringu:

1. náklady práce v ČR a v zemích EU, zdanění, veřejné rozpočty v ČR,
2. podíl práce na nákladech,
3. jednotkové náklady práce (JNP).

Monitoring nákladů práce a jejich místa v národohospodářských proporcích vychází z termínů publikace relevantních dat statistickými službami EU, OECD, USA a ČR (stav roku 2014):

akce	zdroj	publikace dat
státní závěrečný účet	Ministerstvo financí Poslanecká sněmovna	n + zhruba 5 měsíců n + zhruba 7 měsíců
výsledky o šetření úplných nákladů práce v ČR	ČSÚ	n + 11 měsíců
náklady práce v EU	Eurostat	n + 17 měsíců
zdanění mezd	OECD	n + 6 měsíců
předběžné výstupy národních účtů a propočet HDP v paritě kupní síly a národní cenové hladině členských zemí EU za běžný rok	Eurostat	n + 17 měsíců
konečné výstupy národních účtů a propočet HDP v národní cenové hladině a v paritě kupní síly zemí za předminulý rok	Eurostat	n + 29 měsíců

Poznámka: n = běžný rok

¹ Tato metodika byla výstupem projektu TD010082 „Metodika soustavného sledování nákladů práce a využití v České republice v mezinárodním srovnání“, který VÚPSV, v.v.i. řešil s finanční podporou Technologické agentury České republiky.

Stručný komentář k vývoji nákladů práce a práce jako výrobního faktoru v letech 2007-2012

Hodnocené období let 2007-2012 v České republice je velice zajímavé, protože jsme zde svědky jevu, kdy hospodářský cyklus prošel mnoha svými etapami. V roce 2007 se ekonomika České republiky nacházela na pomyslném vrcholu svého výkonu. Během roku 2008 (především v průběhu druhého pololetí) nastala kontrakce, která vyústila v roce 2009 v novodobé dno české ekonomiky.² Rok 2010 se zdál být rokem obnovy, proces však narazil na bilanční problémy evropských bank a deficity státních rozpočtů většiny členských států EU. Po krátké expanzi se česká ekonomika v roce 2011 začala opět propadat. Tato kontrakce následovala i po celý rok 2012.

Dynamika hospodářského cyklu se odrážela na trhu práce se zpožděním zhruba jednoho roku z důvodů jeho rigidity. Registrovaná míra nezaměstnanosti se zvyšovala po celou délku sledovaného období. Zvýšila se o 3 p.b. a překonala tak hranici 9 %. Paradoxně se v době krize v České republice zvyšoval počet osob samostatně výdělečně činných (o více než 63 000 osob). Část zaměstnanců se tak bránila ztrátě výdělečného příjmu. Jejich chování si často vynucovali jejich zaměstnavatelé ve snaze na ně přenést své podnikatelská rizika v režimu „švarcsystému“. Významný vliv náleží přechodu cizinců z třetích zemí, kteří přišli o práci na počátku hospodářské krize, na živnostenskou činnost.

Vliv na pohyb ceny práce na českém a evropském, resp. světovém, trhu měly měnově kurzové pohyby, které ve sledovaném intervalu proběhly. Ve vývoji české koruny došlo k výrazným výkyvům. V roce 2008 česká měna prošla tržním posílením přes 10 %. Následně v roce 2009 koruna propadla na měnových trzích přes 6 %. Po letech značných kurzových výkyvů následovaly roky s nižší volatilitou (pod 5 %). Roky 2010 a 2011 byly spojeny s apreciací a rok 2012 s depreciací. Na měnových trzích došlo i k významným změnám úrovně poměru eura a dolaru ve sledovaném období. Uvedené procesy spolu s inflačním diferencíálem vůči EU nacházely své vyústění v úrovni parity kupní síly.

Náklady práce

V rámci Evropské unie³ můžeme hovořit o růstu nákladů práce. Největší nárůst u nákladů práce ve sledovaném období byl na Slovensku (6,1 %), v České republice (6 %) a Švédsku (4,8 %). Objevují se však i země, kde náklady práce poklesly, jako bylo Portugalsko (- 2,2%), Spojené království (- 1,8 %) a Maďarsko (- 0,6 %). Průměrný růst nákladů práce v Evropské unii byl 2,4 %.

V České republice bylo po celou délku sledovaného období tempo přírůstků nákladů práce vyšší než produktivita práce (v průměru o 3 p.b.). V době krize v rámci optimalizace nákladů zaměstnavatelé prováděli restrukturalizaci pro ozdravení a udržení firmy na trhu, při které propouštěli méně kvalifikované a levnější zaměstnance s nižší produktivitou. Kvalifikovaný, zkušený (zapracovaný) pracovník dosahuje vyšší produktivity, která je však dražší oproti předchozí charakteristice zaměstnance. Proto

² Prvopočátek krize v České republice byl způsoben vnějším faktorem, kterému česká ekonomika nemohla čelit. Jednalo se o hypotekární a finanční krizi, která odstartovala ve Spojených státech amerických a zasáhla v rozdílné intenzitě celý svět.

³ Evropská unie je brána jako EU-27. Chorvatsko přistoupilo až v roce 2013, a proto nemůže být tedy bráno ve sledovaném intervalu jako člen Evropské unie.

náklady práce v kontrakci nadále rostly. Pokles nákladů práce v přepočtu na eura v roce 2009 byl způsoben tržním znehodnocením koruny.

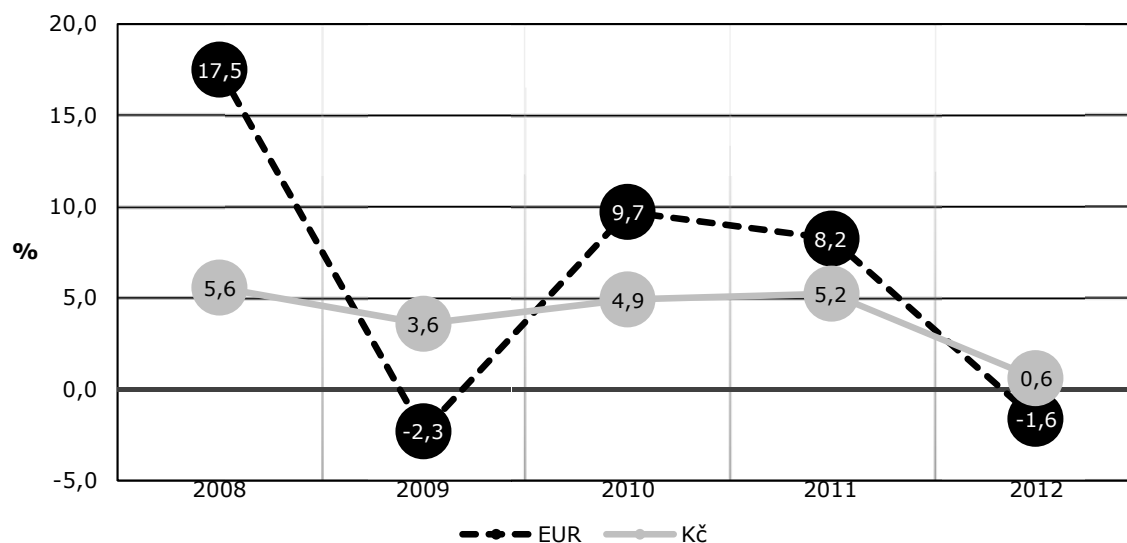
Významná změna v nákladech práce se udála v jejich struktuře, kdy se přímé náklady zvýšily o 1,7 p.b., na úkor nepřímých nákladů, na úroveň 72,15 %. Radikální změna těchto proporcí byla spojena s příchodem krize mezi roky 2007 a 2008 o 1 p.b. v důsledku restrikce nepovinných vedlejších nákladů práce, personálních nákladů a fiskálních opatření vlády.

V krizových letech se ve struktuře nákladů práce střetávaly protichůdné procesy. Českým zaměstnavatelům pomohlo snížení sazby pojistného pro případ nemoci a invalidity placeného zaměstnavatelem od roku 2009 (- 1 % mzdy). Na druhé straně se objevila nová nákladová položka náhrady mzdy při pracovní neschopnosti z titulu nemoci.⁴ Její výplata však dosahovala v průměru 0,3 % vyplacených mezd. Tlak na zvyšování mezd, a tím i nákladů práce po roce 2009 oslabilo vedle „strachu o zaměstnání“ i nižší zdanění práce na straně zaměstnance. Podle údajů o úplných nákladech práce zaměstnavatelé v ČR na první krizové signály ve II. pololetí 2008 reagovali snížením „dobrovolných“ plnění zaměstnancům, tj. výdajů neurčených zákonnými normami v oblasti nepřímých nákladů práce (sociálních požitků a ostatních sociálních výdajů). Jejich podíl na průměrných úplných nákladech práce se snížil ze zhruba 3 % na 2 %. Obdobný vývoj zaznamenaly i personální náklady. Proti trendu ekonomie nákladů práce však vystupovaly zvýšené výdaje na propouštění. Podíl odstupného se např. zvýšil z 0,5 % v roce 2007 na 0,9 % v roce 2009 s tím, že v roce 2012 se snížil zpět na hodnotu 0,5 %.

Rychlá apreciacie koruny vůči euru a americkému dolaru v roce 2008 měla za následek vysoké tempo růstu českých nákladů práce na mezinárodních trzích. Meziroční přírůstky nákladů práce v eurech byly v hodnoceném období zhruba 2x vyšší než v korunách, stejné proporce však platily i pro produktivitu práce. Změkčení národních měn evropských zemí mimo Eurozónu v krizovém roce 2009 včetně koruny umožnilo českým podnikům na eurových a dolarových trzích konkurovat nižšími náklady práce. V roce 2010 koruna vůči euru opět apreciovala (na rozdíl od ostatních členských zemí mimo eurozónu). U dolaru výhodné postavení zůstalo až do roku 2011. Uvedený vliv však byl s ohledem na nízký podíl práce na nákladech minimální. Přes kolísání směnného kurzu za sledované období česká koruna apreciovala k oběma sledovaným měnám.

⁴ Položka se v nákladech práce vyskytovala již před rokem 2009. Její plnění však bylo dobrovolné, vyplývalo z kolektivního vyjednávání nebo z rozhodnutí zaměstnavatele.

Graf č. 1 **Roční přírůstky nákladů práce v Kč a EUR v letech 2008-2012 v %**

Zdroj: Eurostat: *Population and social conditions - Labour market - Labour costs*, dostupné na: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/labour_market/labour_costs/database; OECD.StatExtracts - *Labour - Labour Force Statistics - Hours worked*, dostupné na: <http://stats.oecd.org>; propočet VÚPSV, v.v.i..

Přes vysokou dynamiku nákladů práce si české podniky udržely i v podmínkách ekonomické krize výrazný odstup od vyšší úrovně vyspělých tradičních tržních ekonomik Evropské unie. Konkurenční výhody z nízké české úrovně, zejména v průmyslu, se budou realizovat ještě po delší časové období. Proces přibližování cenové a výdělkové hladiny ke standardním proporcím vnitřního jednotného evropského trhu a očekávané apreciace kurzu koruny vůči euru, který se projevuje v rychlejším růstu nákladů práce, bude dlouhodobý a podnikatelské subjekty mají dostatek prostoru pro eliminaci nepříznivých dopadů zvyšováním produktivity práce.

Otázkou je však vliv změkčení kurzu české koruny na konci roku 2013. Česká národní banka avizuje, že nízký směnný kurz udrží i v roce 2014, popřípadě i v roce 2015. Zatím neexistuje odhad délky období vyrovnání trajektorie zpevnění, resp. zrealnění české měny. Někteří analytici předpokládají pouze mírné zhodnocení koruny, tj. udržení směnných relací i po zastavení intervencí České národní banky.

Česká republika patří historicky ke státům s vyšším stupněm sociální solidarity, tj. s vyšším objemem povinných příspěvků zaměstnavatelů a zaměstnanců do centralizovaných sociálních fondů, konkrétně na důchodové zabezpečení, které tvoří nemocenské pojištění, politika zaměstnanosti a zdravotní zabezpečení. „Zdanění“ práce v ČR odráží vysoké standardy sociálního a zdravotního zabezpečení při nízké výdělkové hladině. Podíl sociálního a zdravotního pojištění placeného zaměstnavateli na úplných nákladech práce od roku 2007 byl na hodnotě 25 %. Do roku 2010 postupně klesal až na hodnotu 24,64 %.⁵ V roce 2011 prudce stoupl na hodnotu 24,9 % s tím, že v roce 2012 opět poklesl, a to dokonce pod hodnotu roku 2010, na 24,55 %. Vyšší svých odvodů do centralizovaných solidárních fondů sociálního zabezpečení se Česká republika řadí mezi evropské země s kontinentálním modelem sociálně-tržní ekonomiky.

⁵ Snížení sazby pojistného hrazeného zaměstnavatelem z 35 % objemu vyplacených mezd na 34 % od roku 2009. K této změně došlo v důsledku reformy nemocenského pojištění.

Relativně vysoký podíl sociálního pojištění kompenzuje na straně zaměstnance nízká váha daně z příjmu (ve srovnání s ostatními zeměmi Evropské unie), která se pohybuje mezi 11 % a 12 % průměrného výdělku.

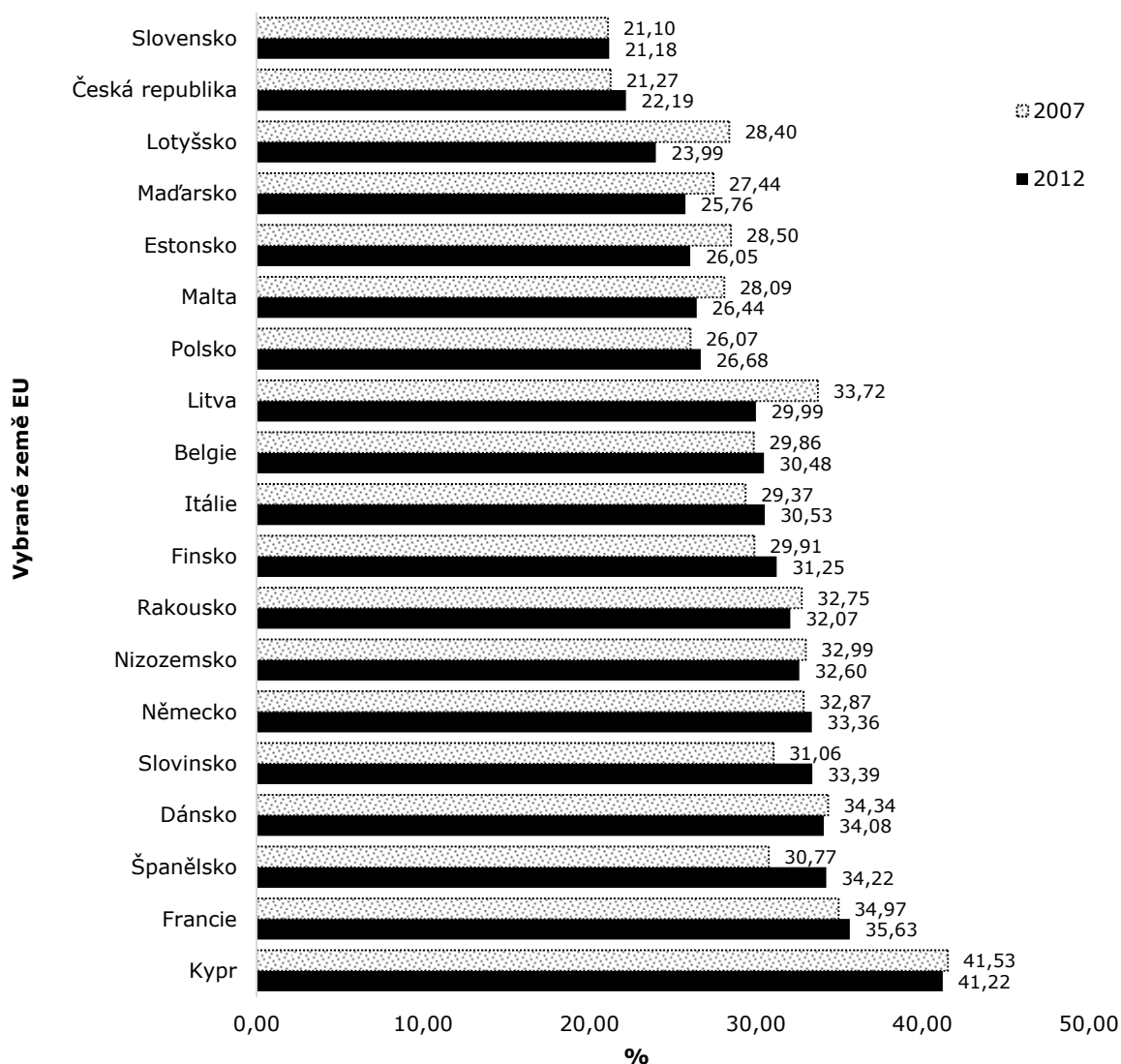
V hospodářské krizi zřetelně vystoupila nevybilancovanost mezi příjmy sociálního a zdravotního pojištění a zákonným plněním a vysoká citlivost obou systémů na cyklický vývoj ekonomiky. Ve sledovaném období každý rok docházelo k růstu odchodu do důchodu. „Důchodový účet“ prohluboval svůj deficit. Schodek rozpočtů zdravotních pojišťoven byl 2,5 % v roce 2012. Výrazným rizikem je další snižování zaměstnanosti a ceny práce, ze které je sociální pojištění odvozeno, a případné snížení sazeb pojistného. Důsledkem by bylo pouze prohloubení deficitů financování solidárního a zdravotního zabezpečení.

Podíl práce na nákladech

Podíl práce na nákladech v přepočtu na pracovníka se postupně v době konjunktury snižoval na zhruba 21 % v roce 2007. V roce 2009 vzrostl na 23,3 %. Mezi roky 2010 a 2012 docházelo k poklesu podílu práce na nákladech se zakotvením okolo hodnoty 22 %. Spolu se slovenským podílem je český nejnižší v rámci EU. V nových členských zemích⁶ se pohybovaly v intervalu 29-31 % a v původních členských státech patřících do tzv. „EU-15“ kolem hodnoty 32-34 %.

⁶ Jedná se o státy připojené k EU společně s Českou a Slovenskou republikou v roce 2004 a Bulharsko a Rumunsko.

Graf č. 2 **Vývoj PPN u vybraných zemí EU v národní cenové hladině v letech 2007-2012**

Zdroj: Eurostat: *Economy and finance - National accounts*; dostupné na: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/national_accounts/introduction, propočít VÚPSV, v.v.i.

Zásah do zdanění práce má na české podniky minimální dopad. Např. při snížení zdanění práce o 1 % vyplacené mzdy se zvýší zisk o 0,2 %, z toho v průmyslu o 0,1 %, ve stavebnictví o 0,2 % a v komerčních službách o 0,4 %. Na druhé straně nižší zdanění práce zvýší deficity veřejných rozpočtů v řádech mld. Kč.

Výrazně nižší pracovní nákladová hladina vůči nejvyspělejším státům EU umožňuje českým exportérům využívat cenové konkurence nebo dosahovat vyšší míry zisku. Nízké pracovní náklady stále motivují příliv zahraničního kapitálu. Koncepce nízké ceny práce v České republice, tj. udržování nízkých nákladů práce při jejich minimálním podílu na nákladech, však nestimuluje substituci práce kapitálem a může vést k postupné dequalifikaci pracovních sil a ztrátě konkurenceschopnosti v budoucnu.

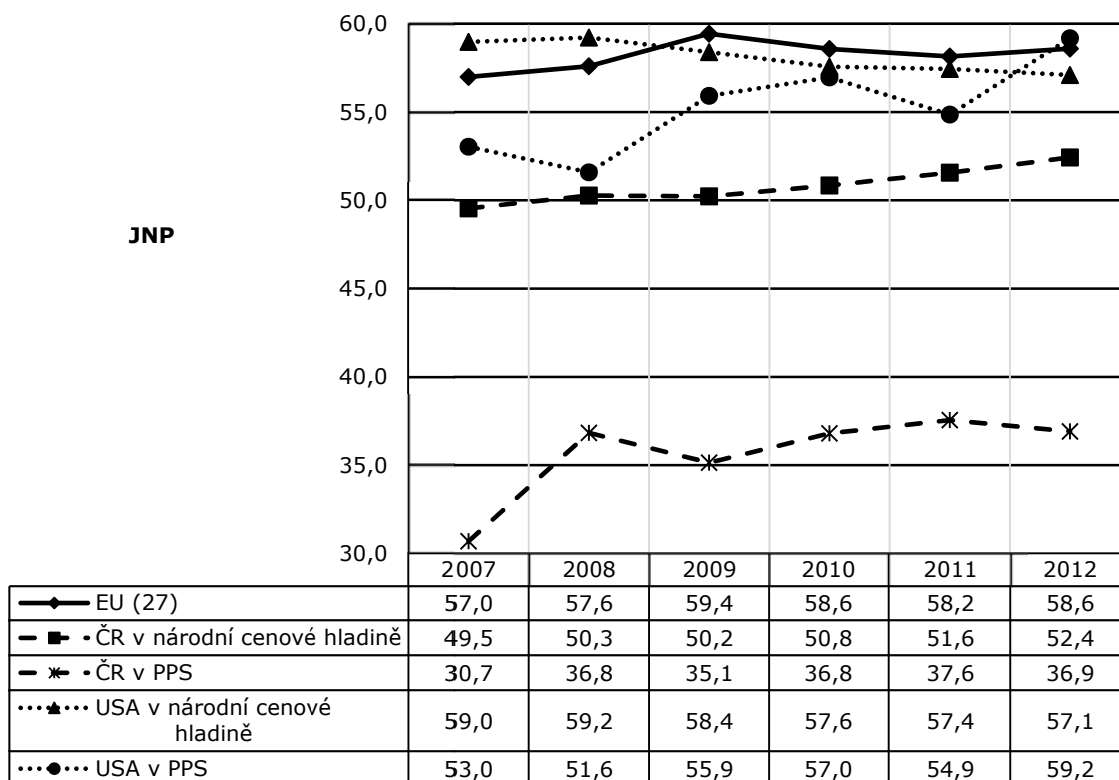
Jednotkové náklady práce

České jednotkové náklady práce v národní cenové hladině se v období konjunktury i v prvních letech krize stabilizovaly kolem 50 %, tj. zhruba 8 p.b. pod průměrem EU. V roce 2010 však v rozporu s vývojem v předešlých letech po připojení k EU započal jejich pomalý nárůst. Rozdíl vůči průměru EU se nepatrně snížil na 7 p.b.

České podniky mimo domácí trh zatím mají možnost využívat podhodnoceného měnového kurzu a nízké cenové hladiny v České republice. V zahraničí prodávají svoji produkci za zahraniční cenu, avšak při nákladech, včetně nákladů práce, v nižší tuzemské cenové hladině. Paritní jednotkové náklady práce se tak pohybují pod průměrem EU. Pro jejich růst byla rozhodující apreciace koruny, vyšší inflační diferenciál vůči EU a tím pohyb relativní cenové hladiny. Jednotkové náklady práce v paritě kupní síly v roce 2008 razantně vzrostly o 6 p.b. na 36,8 % a vytvořily novou zásadní proporcii ke konkurenčním ekonomikám, která se reprodukovala v následujících letech. Důvodem byl mimořádný souběh dvou jevů v podobě vysoké míry inflace v důsledku administrativních opatření a z předešlých let pokračující apreciace koruny.

Dlouhodobý trend jednotkových nákladů práce v paritě kupní síly charakterizovala v minulých letech relativně rychlá konvergence k úrovni EU (27) - v národní cenové hladině. Tento proces se v krizových letech zastavil. Nízké tempo inflace a kolísající kurz české měny otevíral „nůžky“ mezi „paritními“ a „nominálními“ jednotkovými náklady práce.

Graf č. 3 Vývoj JNP v národní a evropské cenové hladině v ČR, EU a USA v letech 2007-2012

Zdroj: Eurostat: *Economy and finance - National accounts*, dostupné na: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/national_accounts/introduction; U.S. Bureau of Economic Analysis, dostupné na: <http://www.bea.gov/national/nipaweb/DownSS2.asp>; propočítáno VÚPSV, v.v.i.

Přes pomalejší tempo růstu jednotkových nákladů práce v paritě kupní síly se očekává jejich nárůst k úrovni v národní cenové hladině. České podniky mají malé možnosti zvrácení tohoto vývoje. Jedinou obranou je přechod na produkci sofistikovaného zboží a služeb, což předpokládá využití kvalifikované práce. Otázkou však zůstává výstup ekonomické krize. V minulosti oživení a následnou konjunkturu táhli producenti nových produktů, disponující novými pracovními postupy a novou, produktivnější technologií. Nízká cena práce a její minimální podíl na nákladech práce však české podniky stimuluje v malé míře k substituci práce kapitálem.

V důsledku rigidity pracovněprávních vztahů a mezd a evropskému sociálnímu modelu se pokles ekonomického výkonu odrazil ve stagnaci jednotkových nákladů práce v celé EU. Americké jednotkové náklady práce naproti tomu poklesly o 2 p.b. Podíl na uvedeném vývoji má flexibilita trhu práce a oživení, které vyplynulo z politiky vlády USA a centrální banky (FED) provázené restrukturalizací ekonomiky spojené s růstem produktivity.

Před podnikatelskými subjekty stojí problém harmonizace pohybu produktivity a ceny práce. Při dnes dosažené 70,3% srovnatelné cenové hladině k Evropské unii by již měli sociální partneři při mzdových vyjednáváních přihlížet nejen k vývoji inflace a produktivity v tuzemsku, ale i k pohybu ceny práce a jejího využití v konkurenčních ekonomikách a k vývoji cenové hladiny, která odráží pohyb kurzu koruny a inflačního diferenciálu. Eliminace důsledků procesu přechodu na úroveň a strukturu světových cen předpokládá uplatnění vyššího řádu inovací.

A.

**Úplné náklady práce v ČR,
zdanění a veřejné rozpočty
2007-2012**

Metodické poznámky

Statistika práce běžně sleduje náklady práce za zaměstnance, popř. na odpracovanou hodinu. Zdrojem dat o výši a struktuře nákladů, které zaměstnavatel vynakládá na zaměstnance, jsou:

- úplné náklady práce šetřené Českým statistickým úřadem za ČR,
- náklady práce (labour costs) sledované Eurostatem za země EU,
- náklady práce sledované OECD v rámci mezinárodní komparace zdanění práce za její členské země.

Definice úplných nákladů práce a jejich struktury tak, jak je sleduje ČSÚ, je odvozená od metodiky Eurostatu, zejména od nařízení Rady (ES) č. 530/1999 o strukturální statistice výdělků a nákladů práce, od nařízení Komise (ES) č. 1737/2005, kterým se mění nařízení Komise (ES) č. 1726/1999, pokud jde o definici a předávání informací o nákladech práce a od nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 295/2008 o strukturální statistice podniků.

Data zveřejňovaná Eurostatem jsou kolekcí šetření národních statistických služeb na bázi jednotné metodiky, což zajišťuje jejich mezinárodní srovnatelnost. Mimo jiné to znamená, že u všech lze předpokládat stejnou kvalitu z hlediska přesnosti odhadu. Dílčí rozdíly vyplývají z rozdílu pracovněprávní legislativy a z praxe národních statistických služeb. Všechny údaje za ČR ve statistice práce Eurostatu pocházejí z jednoho jediného šetření - Úplné náklady práce Českého statistického úřadu.

Základní rozdíly ve výstupech šetření ČSÚ a Eurostatu:

- ČSÚ provádí šetření každý rok, Eurostat jednou po 4 letech; roční údaje uváděné Eurostatem jsou odhady (mimo ČR),
- šetření Eurostatu sleduje náklady práce v odvětvích průmyslu a služeb; ČSÚ sleduje úplné náklady práce za všechna odvětví,
- české pracovní právo definuje mzdu jako odměnu za práci, z tohoto důvodu do mezd a platů (přímých nákladů práce) ČSÚ nezahrnuje sociální požitky, které jsou součástí sociálních nákladů a výdajů; Eurostat tato plnění uvádí ve mzdách a platech.

Rozdíly ve výkaznictví ČSÚ a Eurostatu ilustrují tabulky č. 4 a 5.

Pro vyšší srozumitelnost v přehledu za země EU bulletin užívá českých termínů:

- přímé náklady práce - vyplacené mzdy a platy (D 11 v metodice ESA 95),
- nepřímé náklady - sociální náklady a výdaje zaměstnavatele, personální náklady, daně a dotace (D 12, D 2, D 3, D 4, D 5 v metodice ESA 95).

Publikace OECD (Taxing Wages) obsahují informace o výši a podílu zákonně stanovených odvodů zaměstnavatelů do sociálních fondů na nákladech práce a o míře a struktuře daňového zatížení mezd zaměstnanců. Statistika se omezuje na národní ekonomiku a strukturu domácností. Šetření se týká pouze členských států, tj. chybí země EU, které nejsou v OECD. Podrobné údaje o zdanění práce statistiky Eurostatu neobsahují.

1. Měsíční úplné náklady práce v ČR v Kč na osobu v Kč v metodice ročních šetření ČSÚ

položka	úroveň v Kč						přírůstek v % 2012/2007	roční přírůstek v % 2012/2007
	2007	2008	2009	2010	2011	2012		
Přímé náklady (mzdy a platy)	21 854	23 223	23 305	23 949	24 439	25 089	14,8	2,8
Nepřímé náklady celkem:	9 166	9 245	9 284	9 469	9 566	9 685	5,7	1,1
sociální požitky	670	499	413	534	430	424	-36,7	-8,7
sociální výdaje	8 132	8 027	8 568	8 667	8 865	9 003	10,7	2,1
personální náklady	413	421	371	647	330	317	-23,2	-5,2
daně a dotace	-49	-42	-68	-79	-59	-59	20,4	3,8
Úplné náklady práce celkem	31 020	32 468	32 589	33 418	34 005	34 774	12,1	2,3

Pramen: ČSÚ: Úplné náklady práce, ČSÚ 2008, 2009, 2010, 2011 a 2012, Kód: e-3112-12; dostupné na: http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/publ/3107-13-p2_2013, přístup únor 2014, výpočty VÚPSV, v.v.í.

Poznámka: odvětví OKEČ A - O do roku 2008, od roku 2009 CZ-NACE A - S, **sociální požitky** - příspěvky na stravování a bydlení, příspěvky do sociálních fondů a odb. organizací, služební vozy sloužící také k soukromým účelům, výrobky firmy poskytované zaměstnancům se slevou ap.; **sociální výdaje** - ze zákona povinné pojistné na nemoc. a důchod. pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti (nezahrnují se částky odečtené ze mzdy zaměstnanců); **personální náklady** - náklady na nábor zaměstnanců, na školení, pracovní oděv aj.; **daně a dotace** - dotace na pracovní sílu, daně související se zaměstnáváním lidí

2. Hodinové úplné náklady práce v ČR na osobu v Kč a placené hodiny za měsíc v metodice ročních šetření ČSÚ

položka	úroveň v Kč						přírůstek v % 2012/2007	roční přírůstek v % 2012/2007
	2007	2008	2009	2010	2011	2012		
Přímé náklady (mzdy a platy)	152,5	160,0	161,6	163,8	167,0	171,8	12,7	2,4
Nepřímé náklady celkem:	63,9	63,7	64,4	64,7	65,4	66,3	3,8	0,7
sociální požitky	4,7	3,4	2,9	3,7	2,9	2,9	-37,9	-9,1
sociální výdaje	56,7	57,6	59,4	59,3	60,6	61,7	8,7	1,7
personální náklady	2,9	2,9	2,6	2,4	2,3	2,1	-27,1	-6,1
daně a dotace	-0,3	-0,3	-0,5	-0,5	-0,4	-0,4	20,6	3,8
Úplné náklady práce celkem	216,4	223,7	226,0	228,5	232,3	238,1	10,0	1,9
Odpracovaná doba v hod./měs.	143,4	145,2	144,2	146,2	146,3	145,9	1,8	0,4

Pramen: ČSÚ: Úplné náklady práce, ČSÚ 2008, 2009, 2010, 2011 a 2012, Kód: e-3112-12; dostupné na: http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/publ/3107-13-p2_2013, přístup únor 2014, výpočty VÚPSV, v.v.í.

Poznámka: odvětví OKEČ A - O do roku 2008, od roku 2009 CZ-NACE A - S, **sociální požitky** - příspěvky na stravování a bydlení, příspěvky do sociálních fondů a odb. organizací, služební vozy sloužící také k soukromým účelům, výrobky firmy poskytované zaměstnancům se slevou ap.; **sociální výdaje** - ze zákona povinné pojistné na nemoc. a důchod. pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti (nezahrnují se částky odečtené ze mzdy zaměstnanců); **personální náklady** - náklady na nábor zaměstnanců, na školení, pracovní oděv aj.; **daně a dotace** - dotace na pracovní sílu, daně související se zaměstnáváním lidí

3. Struktura úplných nákladů práce v ČR v % v metodice ročních šetření ČSÚ

položka	%						přírůstek v p.b. 2012-2007
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
Přímé náklady (mzdy a platy)	70,45	71,53	71,50	71,67	71,87	72,15	1,70
Nepřímé náklady celkem:	29,55	28,47	28,50	28,33	28,13	27,85	-1,70
sociální požitky	2,16	1,54	1,27	1,60	1,26	1,22	-0,94
sociální výdaje	26,22	25,76	26,30	25,94	26,07	25,89	-0,33
personální náklady	1,33	1,30	1,14	1,04	0,97	0,91	-0,42
daně a dotace	-0,16	-0,13	-0,21	-0,24	-0,17	-0,17	-0,01
Úplné náklady práce celkem	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	0,00

Pramen: ČSÚ: Úplné náklady práce, 2008, 2009, 2010, 2011 a 2012; kód: 3112-12, dostupné na: http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/publ/3107-13-p2_2013, přístup únor 2014, výpočty VÚPSV, v.v.i.

Poznámka: odvětví OKEČ A - O

4. Struktura úplných nákladů práce v ČR bez zemědělství, lesnictví a rybolovu v % v metodice ročních šetření ČSÚ

položka	%						přírůstek v p.b. 2012-2007
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
Přímé náklady (mzdy a platy)	70,43	71,51	71,48	71,66	71,86	72,16	1,72
Nepřímé náklady celkem:	29,57	28,49	28,52	28,34	28,14	27,84	-1,72
sociální výdaje a náklady	28,37	27,29	27,56	27,53	27,32	27,10	-1,27
ostatní náklady	1,20	1,19	0,95	0,81	0,82	0,74	-0,45
Úplné náklady práce celkem	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	0,00

Pramen: ČSÚ: Úplné náklady práce, 2008, 2009, 2010, 2011 a 2012; kód: 3112-12, dostupné na: http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/publ/3107-13-p2_2013, přístup únor 2014, výpočty VÚPSV, v.v.i.

Poznámky: odvětví OKEČ C - O (bez zemědělství a rybolovu, OKEČ A - B)

5. Struktura úplných nákladů práce v ČR bez zemědělství, lesnictví a rybolovu v % v metodice ročních šetření Eurostatu

položka	%						přírůstek v p.b. 2012-2007
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
Přímé náklady (mzdy a platy)	72,5	73,7	73,0	73,1	73,0	73,4	0,9
Nepřímé náklady celkem:	27,5	26,3	27,0	26,9	27,0	26,6	-0,9
sociální výdaje	26,9	-	-	-	-	-	-
ostatní	0,60	-	-	-	-	-	-
Úplné náklady práce celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	0,0

Pramen: ČSÚ: Úplné náklady práce, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011 a 2012, výpočty VÚPSV, v.v.i.

Náklady práce v EU

1. Měsíční náklady práce v EU v EUR, národní cenová hladina

	úroveň v eurech						přírůstek v % 2012/2007	roční přírůstek v % 2012/2007
	2007	2008	2009	2010	2011	2012		
Belgie	4 113,2	4 296,2	4 414,7	4 562,5	4 767,4	4 879,4	18,6	3,5
Česká republika	1 174,4	1 380,0	1 348,2	1 479,1	1 601,2	1 575,2	34,1	6,0
Dánsko	4 355,4	4 507,8	4 610,8	4 728,8	4 812,6	4 895,5	12,4	2,4
Německo	3 270,6	3 305,5	3 295,9	3 375,8	3 468,6	3 549,7	8,5	1,7
Estonsko	1 099,5	1 279,9	1 174,9	1 190,0	1 266,6	1 322,3	20,3	3,8
Irsko	-	3 853,3	3 785,8	3 713,7	3 685,6	3 695,1	-	-
Řecko	-	2 713,6	2 846,0	2 856,0	2 752,3	2 542,5	-	-
Španělsko	2 329,5	2 688,5	2 852,9	2 887,7	2 976,8	2 950,5	26,7	4,8
Francie	-	3 879,2	3 876,3	4 020,7	4 149,6	4 227,5	-	-
Itálie	-	3 786,3	3 851,9	3 957,5	4 016,5	4 029,6	-	-
Lucembursko	4 265,2	4 071,3	4 349,7	4 485,4	4 520,0	4 652,7	9,1	1,8
Maďarsko	1 218,4	1 288,1	1 162,9	1 142,8	1 202,0	1 180,3	-3,1	-0,6
Nizozemsko	-	3 456,8	3 506,1	3 579,1	3 639,3	3 717,2	-	-
Rakousko	3 865,2	3 896,2	3 891,6	3 906,0	4 098,7	4 318,3	11,7	2,2
Polsko	1 157,6	1 247,0	1 071,4	1 164,0	1 179,0	1 189,6	2,8	0,5
Portugalsko	1 826,5	1 800,5	1 831,2	1 827,0	1 796,6	1 634,6	-10,5	-2,2
Slovinsko	1 752,9	1 934,4	2 004,0	2 037,9	2 047,5	2 036,3	16,2	3,0
Slovensko	917,9	1 090,7	1 127,3	1 159,5	1 195,3	1 234,6	34,5	6,1
Finsko	3 882,6	3 812,1	3 931,6	4 024,8	4 130,0	4 291,5	10,5	2,0
Švédsko	4 165,0	4 258,1	3 955,5	4 578,0	4 962,5	5 295,3	27,1	4,9
Spojené království	3 266,0	2 889,4	2 586,6	2 753,3	2 721,9	2 977,2	-8,8	-1,8

Pramen: Eurostat: *Population and social conditions - Labour market - Labour costs*, dostupné na: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/labour_market/labour_costs/database; OECD.Stat Extracts - *Labour - Labour Force Statistics - Hours worked*, dostupné na: <http://stats.oecd.org>, květen 2014, výpočty VÚPSV, v.v.i

Poznámka: rok 2007 odvětví NACE C - O (průmysl a služby bez zemědělství a rybolovu); roky 2008-2012 Nace Rev. 2 B-S_X_O; data za Bulharsko, Kypr, Lotyšsko, Litvu, Maltu a Rumunsko nejsou k dispozici

2. Hodinové náklady práce v EU v EUR, národní cenová hladina

	úroveň v eurech						přírůstek v % 2012/2007	roční přírůstek v % 2012/2007
	2007	2008	2009	2010	2011	2012		
Belgie	31,6	32,9	34,2	35,3	36,3	37,2	17,6	3,3
Bulharsko	2,0	2,6	2,9	3,1	3,3	3,6	83,7	12,9
Česká republika	7,9	9,2	9,1	9,8	10,5	10,5	33,6	6,0
Dánsko	33,3	34,4	35,6	36,7	37,3	38,0	14,1	2,7
Německo	27,6	27,9	28,6	28,8	29,6	30,5	10,5	2,0
Estonsko	6,6	7,8	7,7	7,6	7,9	8,4	27,3	4,9
Irsko	-	28,9	29,5	28,9	28,7	29,0	-	-
Řecko	-	16,7	17,1	17,0	16,2	15,0	-	-
Španělsko	16,9	19,4	20,5	20,7	21,2	21,0	24,6	4,5
Francie	-	31,2	31,6	32,6	33,6	34,3	-	-
Itálie	-	25,2	26,1	26,8	27,2	27,6	-	-
Kypr	13,6	16,7	17,4	17,7	18,0	18,0	32,5	5,8
Lotyšsko	4,7	5,9	5,8	5,5	5,7	6,0	28,2	5,1
Litva	5,1	5,9	5,6	5,4	5,5	5,8	14,6	2,8
Lucembursko	33,3	31,0	32,2	32,9	33,9	34,7	4,2	0,8
Maďarsko	7,4	7,8	7,1	7,0	7,3	7,5	1,5	0,3
Malta	9,3	11,3	11,5	11,9	12,2	12,5	34,8	6,2
Nizozemsko	-	29,8	30,4	31,1	31,6	32,3	-	-
Rakousko	26,2	26,4	27,6	28,0	29,0	30,5	16,5	3,1
Polsko	7,0	7,6	6,6	7,2	7,3	7,4	5,3	1,0
Portugalsko	12,5	12,2	12,6	12,6	12,6	11,6	-7,3	-1,5
Rumunsko	3,6	4,2	4,0	4,1	4,2	4,1	15,5	2,9
Slovinsko	12,7	13,9	14,4	14,6	14,9	14,9	17,2	3,2
Slovensko	6,2	7,3	7,6	7,7	8,0	8,3	35,0	6,2
Finsko	27,3	27,1	28,2	28,8	29,5	30,8	12,8	2,4
Švédsko	30,9	31,6	29,5	33,6	36,4	39,2	26,9	4,9
Spojené království	23,4	20,9	18,8	20,0	20,1	21,6	-7,6	-1,6

Pramen: Eurostat: Population and social conditions - Labour market - Labour costs, dostupné na: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/labour_market/labour_costs/database; květen 2014, výpočty VÚPSV, v.v.i

Poznámka: rok 2007 odvětví NACE C - O (průmysl a služby bez zemědělství a rybolovu); roky 2008-2012 Nace Rev. 2 B-S_X_O

3. Odpracované hodiny za měsíc v EU

	měsíc/hodiny						přírůstek v % 2012/2007	roční přírůstek v % 2012/2007
	2007	2008	2009	2010	2011	2012		
Belgie	130,0	130,6	129,1	129,3	131,3	131,2	0,9	0,2
Česká republika	149,4	150,0	148,2	150,9	152,5	150,0	0,4	0,1
Dánsko	130,8	131,0	129,5	128,9	129,0	128,8	-1,5	-0,3
Německo	118,5	118,5	115,2	117,2	117,2	116,4	-1,8	-0,4
Estonsko	166,6	164,1	152,6	156,6	160,3	157,4	-5,5	-1,1
Irsko	136,1	133,3	128,3	128,5	128,4	127,4	-6,4	-1,3
Řecko	169,7	162,5	166,4	168,0	169,9	169,5	-0,1	0,0
Španělsko	138,2	138,6	139,2	139,5	140,4	140,5	1,7	0,3
Francie	123,8	124,3	122,7	123,3	123,5	123,3	-0,4	-0,1
Itálie	151,3	150,3	147,6	147,7	147,7	146,0	-3,5	-0,7
Lucembursko	128,1	131,3	135,1	136,3	133,3	134,1	4,7	0,9
Maďarsko	164,9	165,1	163,8	163,3	164,7	157,4	-4,5	-0,9
Nizozemsko	115,7	116,0	115,3	115,1	115,2	115,1	-0,5	-0,1
Rakousko	147,6	147,6	141,0	139,5	141,3	141,6	-4,1	-0,8
Polsko	164,7	164,1	162,3	161,7	161,5	160,8	-2,4	-0,5
Portugalsko	146,0	147,6	145,3	145,0	142,6	140,9	-3,5	-0,7
Slovinsko	137,9	139,2	139,2	139,6	137,4	136,7	-0,9	-0,2
Slovensko	149,3	149,4	148,3	150,6	149,4	148,8	-0,3	-0,1
Finsko	142,2	140,7	139,4	139,8	140,0	139,3	-2,0	-0,4
Švédsko	134,8	134,8	134,1	136,3	136,3	135,1	0,2	0,0
Spojené království	139,8	138,3	137,6	137,7	135,4	137,8	-1,4	-0,3

Pramen: Eurostat: Population and social conditions - Labour market - Labour costs, dostupné na: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/labour_market/labour_costs/database; OECD.Stat Extracts - Labour - Labour Force Statistics - Hours worked, dostupné na: <http://stats.oecd.org>, květen 2014, výpočty VÚPSV, v.v.i

Poznámka: rok 2007 odvětví NACE C - O (průmysl a služby bez zemědělství a rybolovu); roky 2008-2012 Nace Rev. 2 B-S_X_O; data za Bulharsko, Kypr, Lotyšsko, Litvu, Maltu a Rumunsko nejsou k dispozici

4. Struktura nákladů práce států EU v %

	položka	podíl v %							přírůstek v p.b. 2012-2007
		2007	2008	2009	2010	2011	2012		
Belgie	Přímé náklady (mzdy a náhrady)	70,4	72,6	72,5	72,5	72,7	72,6	2,2	
	Nepřímé náklady	29,6	27,4	27,5	27,5	27,3	27,4	-2,2	
Bulharsko	Přímé náklady (mzdy a náhrady)	79,7	80,8	82,8	83,9	84,8	83,3	3,6	
	Nepřímé náklady	20,3	19,2	17,2	16,1	15,2	16,7	-3,6	
Česká republika	Přímé náklady (mzdy a náhrady)	72,5	72,8	73,6	73,2	73,1	73,3	0,8	
	Nepřímé náklady	27,5	27,2	26,4	26,8	26,9	26,7	-0,8	
Dánsko	Přímé náklady (mzdy a náhrady)	87,0	87,8	87,1	87,5	87,7	87,6	0,6	
	Nepřímé náklady	13,0	12,2	12,9	12,5	12,3	12,4	-0,6	
Německo	Přímé náklady (mzdy a náhrady)	75,5	78,1	78,0	77,8	77,7	78,0	2,5	
	Nepřímé náklady	24,5	21,9	22,0	22,2	22,3	22,0	-2,5	
Estonsko	Přímé náklady (mzdy a náhrady)	73,6	73,4	72,7	73,3	73,4	72,6	-1,0	
	Nepřímé náklady	26,4	26,6	27,3	26,7	26,6	27,4	1,0	
Irsko	Přímé náklady (mzdy a náhrady)	-	85,8	85,4	86,5	87,1	86,3	-	
	Nepřímé náklady	-	14,2	14,6	13,5	12,9	13,7	-	
Řecko	Přímé náklady (mzdy a náhrady)	-	80,4	80,6	80,6	80,9	80,8	-	
	Nepřímé náklady	-	19,6	19,4	19,4	19,1	19,2	-	
Španělsko	Přímé náklady (mzdy a náhrady)	73,8	73,7	73,3	73,6	73,6	73,8	0,0	
	Nepřímé náklady	26,2	26,3	26,7	26,4	26,4	26,2	0,0	
Francie	Přímé náklady (mzdy a náhrady)	-	67,0	66,8	66,8	66,4	66,4	-	
	Nepřímé náklady	-	33,0	33,2	33,2	33,6	33,6	-	
Itálie	Přímé náklady (mzdy a náhrady)	-	72,2	72,0	72,1	72,1	72,1	-	
	Nepřímé náklady	-	27,8	28,0	27,9	27,9	27,9	-	
Kypr	Přímé náklady (mzdy a náhrady)	86,0	84,4	83,9	83,6	83,9	83,3	-2,7	
	Nepřímé náklady	14,0	15,6	16,1	16,4	16,1	16,7	2,7	
Lotyšsko	Přímé náklady (mzdy a náhrady)	78,9	79,3	78,9	79,6	78,9	80,0	1,1	
	Nepřímé náklady	21,1	20,7	21,1	20,4	21,1	20,0	-1,1	
Litva	Přímé náklady (mzdy a náhrady)	72,5	72,4	71,4	72,2	72,7	72,4	-0,1	
	Nepřímé náklady	27,5	27,6	28,6	27,8	27,3	27,6	0,1	

pokračování tabulky

	položka	podíl v %							2012	přírůstek v p.b. 2012-2007
		2007	2008	2009	2010	2011	2012			
Lucembursko	Přímé náklady (mzdy a náhrady)	84,7	86,1	86,6	86,6	86,7	86,7	86,7	2,0	
	Neprímé náklady	15,3	13,9	13,4	13,4	13,3	13,3	13,3	-2,0	
Maďarsko	Přímé náklady (mzdy a náhrady)	70,5	70,5	71,8	74,3	74,0	73,3	73,3	2,8	
	Neprímé náklady	29,5	29,5	28,2	25,7	26,0	26,7	26,7	-2,8	
Malta	Přímé náklady (mzdy a náhrady)	-	92,0	92,2	91,6	91,8	92,0	92,0	-	
	Neprímé náklady	-	8,0	7,8	8,4	8,2	8,0	8,0	-	
Nizozemsko	Přímé náklady (mzdy a náhrady)	-	76,8	77,3	76,8	76,6	75,9	75,9	-	
	Neprímé náklady	-	23,2	22,7	23,2	23,4	24,1	24,1	-	
Rakousko	Přímé náklady (mzdy a náhrady)	73,8	74,1	73,6	73,6	73,4	73,4	73,4	-0,4	
	Neprímé náklady	26,2	25,9	26,4	26,4	26,6	26,6	26,6	0,4	
Polsko	Přímé náklady (mzdy a náhrady)	-	81,8	81,8	83,3	83,6	83,8	83,8	-	
	Neprímé náklady	-	18,2	18,2	16,7	16,4	16,2	16,2	-	
Portugalsko	Přímé náklady (mzdy a náhrady)	79,8	81,1	81,0	81,0	80,2	81,0	81,0	1,2	
	Neprímé náklady	20,2	18,9	19,0	19,0	19,8	19,0	19,0	-1,2	
Rumunsko	Přímé náklady (mzdy a náhrady)	73,5	76,2	75,6	76,2	76,2	78,0	78,0	4,6	
	Neprímé náklady	26,5	23,8	24,4	23,8	23,8	22,0	22,0	-4,6	
Slovensko	Přímé náklady (mzdy a náhrady)	82,5	83,5	84,7	84,4	84,6	85,2	85,2	2,7	
	Neprímé náklady	17,5	16,5	15,3	15,6	15,4	14,8	14,8	-2,7	
Slovensko	Přímé náklady (mzdy a náhrady)	74,9	74,0	73,7	74,0	73,8	73,5	73,5	-1,4	
	Neprímé náklady	25,1	26,0	26,3	26,0	26,3	26,5	26,5	1,4	
Finsko	Přímé náklady (mzdy a náhrady)	78,5	77,1	77,7	77,8	77,7	77,7	77,7	-0,8	
	Neprímé náklady	21,5	22,9	22,3	22,2	22,3	22,3	22,3	0,8	
Švédsko	Přímé náklady (mzdy a náhrady)	66,7	67,1	66,8	67,0	66,8	66,3	66,3	-0,4	
	Neprímé náklady	33,3	32,9	33,2	33,0	33,2	33,7	33,7	0,4	
Spojené království	Přímé náklady (mzdy a náhrady)	82,7	84,7	85,1	85,4	85,1	84,7	84,7	2,0	
	Neprímé náklady	17,3	15,3	14,9	14,6	14,9	15,3	15,3	-2,0	

Pramen: Eurostat: Population and social conditions - Labour market - Labour costs, dostupné na: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/labour_market/labour_costs/database, květen 2014, výpočty VÚPSV, v.v.i.

Poznámka: rok 2007 odvětví NACE C - O (průmysl a služby bez zemědělství a rybolovu); roky 2008-2012 Nace Rev. 2 B-S_X_O pouze v členění přímé a nepřímé náklady

Přímé náklady: mzdy a platy + sociální požitky; nepřímé náklady: zákonné + ostatní, tj. ostatní sociální výdaje a náklady, personální náklady, daně a dotace

Příjmy a výdaje sociálního a zdravotního zabezpečení

1. Sazby pojistného v ČR

ukazatel	měrná jednotka	rok	nemocenské pojištění	důchodové pojištění	důchodové spoření (druhý pilíř)*	příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	zdravotní pojištění	celkem
pojistné zaměstnanců placené:	zaměstnancem	2005-2008	1,1	6,5		0,4	4,5	12,5
	zaměstnavatelem		3,3	21,5		1,2	9,0	35,0
	celkem		4,4	28,0		1,6	13,5	47,5
	zaměstnancem	2009-2013	0,0	6,5		0,0	4,5	11,0
	zaměstnavatelem		2,3	21,5		1,2	9,0	34,0
	celkem		2,3	28,0		1,2	13,5	45,0
druhý pilíř	zaměstnancem	2013	0,0	3,5	5,0	0,0	4,5	13,0
	zaměstnavatelem		2,3	21,5		1,2	9,0	34,0
	celkem		2,3	25,0	5,0	1,2	13,5	47,0

* 3,5% na důchodové pojištění + 5 % pojistného převedeno na důchodové spoření sjednané u penzijní společnosti

Prameny: Höhne S. a kol.: Bulletin No 27, Vývoj hlavních ekonomických a sociálních ukazatelů ČR 1990-2011, VÚPSV, v.v.i. Praha 2012, dostupné na: <http://www.vupsv.cz/index.php?p=bulletins&site=default>; Zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení; výpočty VÚPSV, v.v.i.

2. Struktura zdanění mezd v %

země	položka		podíl z nákladů práce v %							přírůstek v p.b. 2012-2007
			2007	2008	2009	2010	2011	2012		
Belgie	Sociální zabezpečení:	zaměstnanec	10,7	10,7	10,7	10,8	10,8	10,8	0,1	
		zaměstnavatel	23,3	23,4	23,3	23,0	23,1	23,2	-0,1	
	daň z příjmu		21,5	21,8	21,1	21,6	21,7	22,1	0,6	
		celkem	55,5	56,0	55,2	55,4	55,5	56,0	0,5	
Česká republika	Sociální zabezpečení:	zaměstnanec	9,3	9,3	8,2	8,2	8,2	8,2	-1,1	
		zaměstnavatel	25,9	25,9	25,4	25,4	25,4	25,4	-0,5	
	daň z příjmu		7,7	8,2	8,3	8,6	8,9	8,8	1,1	
		celkem	42,9	43,4	41,9	42,2	42,5	42,4	-0,5	
Dánsko	Sociální zabezpečení:	zaměstnanec	10,6	10,5	10,3	10,7	10,7	2,7	-7,9	
		zaměstnavatel	0,6	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,6	
	daň z příjmu		30,2	30,1	29,1	27,9	27,9	36,2	6,0	
		celkem	41,3	41,2	39,4	38,6	38,5	38,6	-2,7	
Estonsko*	Sociální zabezpečení:	zaměstnanec				2,1	2,1	2,1	0,0	
		zaměstnavatel				25,6	25,6	25,6	0,0	
	daň z příjmu					12,3	12,5	12,7	0,4	
		celkem				40,0	40,1	40,4	0,4	
Finsko	Sociální zabezpečení:	zaměstnanec	5,4	5,0	5,1	5,8	5,8	6,2	0,8	
		zaměstnavatel	19,4	19,4	18,7	18,2	18,4	18,6	-0,8	
	daň z příjmu		18,9	19,2	18,6	18,0	18,5	17,7	-1,2	
		celkem	43,7	43,5	42,4	42,0	42,7	42,5	-1,2	
Francie	Sociální zabezpečení:	zaměstnanec	9,6	9,9	9,6	9,6	9,6	9,5	-0,1	
		zaměstnavatel	29,6	29,7	29,7	29,7	29,7	30,6	1,0	
	daň z příjmu		9,9	9,9	9,9	9,9	10,0	10,2	0,3	
		celkem	49,2	49,3	49,2	49,3	49,4	50,2	1,0	
Irsko	Sociální zabezpečení:	zaměstnanec	4,7	4,7	6,0	6,6	3,6	2,9	-1,8	
		zaměstnavatel	9,7	9,7	9,7	9,7	9,7	9,7	0,0	
	daň z příjmu		7,9	8,5	12,9	13,0	13,5	13,4	5,5	
		celkem	22,3	22,9	28,6	29,3	26,8	25,9	3,6	

pokračování tabulky

země	položka		podíl z nákladů práce v %					přírůstek v p.b. 2012-2007		
			2007	2008	2009	2010	2011		2012	
Itálie	Sociální zabezpečení:	zaměstnanec	7,2	7,2	7,2	7,2	7,2	7,2	0,0	
		zaměstnavatel	24,3	24,3	24,3	24,3	24,3	24,3	24,3	0,0
	daň z příjmu	celkem	14,4	15,0	15,0	15,4	16,1	16,1	16,1	1,7
Lucembursko	Sociální zabezpečení:	zaměstnanec	45,9	46,5	46,5	46,9	47,6	47,6	47,6	1,7
		zaměstnavatel	12,6	10,6	10,9	10,9	11,7	11,0	11,0	-1,6
	daň z příjmu	celkem	11,9	11,9	10,3	10,3	11,0	11,0	11,0	-0,9
Maďarsko	Sociální zabezpečení:	zaměstnanec	13,0	13,3	12,7	12,7	13,3	13,8	13,8	0,8
		zaměstnavatel	37,5	35,9	34,0	34,0	36,0	35,8	35,8	-1,7
	daň z příjmu	celkem	12,6	12,6	12,8	13,2	13,6	14,4	14,4	1,8
Německo	Sociální zabezpečení:	zaměstnanec	25,7	25,7	24,6	22,2	22,2	22,2	22,2	-3,5
		zaměstnavatel	16,1	15,8	15,9	11,0	13,6	12,8	12,8	-3,3
	daň z příjmu	celkem	54,4	54,1	53,4	46,4	49,4	49,4	49,4	-5,0
Nizozemsko	Sociální zabezpečení:	zaměstnanec	17,4	17,2	17,3	17,2	17,4	16,4	16,4	-1,0
		zaměstnavatel	16,4	16,2	16,3	16,2	16,5	17,3	17,3	0,9
	daň z příjmu	celkem	18,4	18,6	17,3	15,7	15,9	16,0	16,0	-2,4
Polsko	Sociální zabezpečení:	zaměstnanec	52,2	52,0	50,9	49,1	49,8	49,7	49,7	-2,5
		zaměstnavatel	18,6	17,4	13,8	14,1	14,0	13,9	13,9	-4,7
	daň z příjmu	celkem	13,3	13,8	9,1	9,5	9,2	9,7	9,7	-3,6
Portugalsko	Sociální zabezpečení:	zaměstnanec	12,1	13,7	15,1	14,8	14,5	14,9	14,9	2,8
		zaměstnavatel	44,0	45,0	38,0	38,4	37,8	38,6	38,6	-5,4
	daň z příjmu	celkem	20,5	10,6	15,5	15,5	15,5	15,3	15,3	-5,2
Portugalsko	Sociální zabezpečení:	zaměstnanec	17,0	20,8	12,9	12,9	12,9	14,4	14,4	-2,6
		zaměstnavatel	5,4	7,5	5,6	5,9	5,9	5,8	5,8	0,4
	daň z příjmu	celkem	42,8	39,7	34,0	34,3	34,3	35,5	35,5	-7,3
Portugalsko	Sociální zabezpečení:	zaměstnanec	8,9	8,9	8,9	8,9	8,9	8,9	8,9	0,0
		zaměstnavatel	19,2	19,2	19,2	19,2	19,2	19,2	19,2	0,0
	daň z příjmu	celkem	9,3	9,6	9,1	9,7	10,9	8,7	8,7	-0,6
			37,4	37,6	37,2	37,7	39,0	36,7	36,7	-0,7

země	položka		podíl z nákladů práce v %							přírůstek v p.b. 2012-2007
			2007	2008	2009	2010	2011	2012		
Rakousko	Sociální zabezpečení:	zaměstnanec	14,0	14,0	14,8	14,0	14,0	14,0	14,0	0,0
		zaměstnavatel	22,6	22,5	17,8	22,6	22,6	22,6	22,6	0,0
	daň z příjmu	celkem	12,0	12,3	12,1	11,4	11,9	12,3	12,3	0,3
Řecko	Sociální zabezpečení:	zaměstnanec	48,5	48,8	44,7	47,9	48,4	48,9	48,9	0,4
		zaměstnavatel	12,5	12,5	12,5	12,5	12,8	12,8	12,8	0,3
	daň z příjmu	celkem	21,9	21,9	21,9	21,9	22,2	22,2	22,2	0,3
Slovensko	Sociální zabezpečení:	zaměstnanec	7,9	8,0	7,1	2,2	3,0	6,9	6,9	-1,0
		zaměstnavatel	42,3	42,4	41,5	36,6	38,0	41,9	41,9	-0,4
	daň z příjmu	celkem	10,6	10,6	10,6	10,6	10,6	10,5	10,5	-0,1
Slovinsko*	Sociální zabezpečení:	zaměstnanec	20,8	20,8	20,8	20,8	20,8	21,8	21,8	1,0
		zaměstnavatel	7,1	7,5	6,3	6,4	7,5	7,4	7,4	0,3
	daň z příjmu	celkem	38,5	38,9	37,6	37,8	38,9	39,6	39,6	1,1
Španělsko	Sociální zabezpečení:	zaměstnanec				19,0	19,0	19,0	19,0	0,0
		zaměstnavatel				13,9	13,9	13,9	13,9	0,0
	daň z příjmu	celkem				9,5	9,7	9,4	9,4	-0,1
Švédsko	Sociální zabezpečení:	zaměstnanec	4,9	4,7	4,9	4,9	4,9	4,9	4,9	0,0
		zaměstnavatel	23,2	23,2	23,0	23,0	23,0	23,0	23,0	-0,2
	daň z příjmu	celkem	10,8	9,7	10,3	11,7	12,0	13,5	13,5	2,7
Spojené království	Sociální zabezpečení:	zaměstnanec	38,9	37,8	38,2	39,6	39,9	41,4	41,4	2,5
		zaměstnavatel	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3	0,0
	daň z příjmu	celkem	24,5	24,5	23,9	23,9	23,9	23,9	23,9	-0,6
Slovensko	Sociální zabezpečení:	zaměstnanec	15,6	14,8	13,9	13,5	13,6	13,6	13,6	-2,0
		zaměstnavatel	45,4	44,6	43,2	42,7	42,8	42,8	42,8	-2,6
	daň z příjmu	celkem	8,4	8,3	8,3	8,3	8,5	8,5	8,5	0,1
Slovensko	Sociální zabezpečení:	zaměstnanec	9,7	9,7	9,6	9,7	9,9	9,8	9,8	0,1
		zaměstnavatel	16,0	14,8	14,6	14,7	14,1	14,0	14,0	-2,0
	daň z příjmu	celkem	34,1	32,8	32,5	32,7	32,5	32,3	32,3	-1,8

Zdroj: OECD: *Taxing Wages 2007-2008, 2008-2009, 2009-2010, 2010-2011, OECD 2007-2012 ISBN 978-92-64-17327-9; za 2012 : Taxing wages 2013, strana 15, tabulka 0.2., ISBN 9789264193376 (PDF); 9789264193345 (print)*

Poznámka: * Estonsko a Slovinsko od roku 2010

3. Sociální zabezpečení a státní politika zaměstnanosti

položka	mld. Kč						přírůstek v % 2012/2007	
	2007	2008	2009	2010	2011	2012		
Pojistné na sociální zabezpečení a státní politiku zaměstnanosti	367,1	385,5	347,8	355,8	366,8	371,5	1,2	
Sociální dávky	386,4	400,9	429,3	430,9	444,1	481,1	24,5	
Saldo pojistného SZ a výdajů na sociální dávky	-19,3	-15,4	-81,5	-75,1	-77,3	-109,6		
z toho důchody:	pojistné na důchodové pojištění	304,9	319,9	310,2	317,8	327,9	332,1	8,9
	výdaje na důchody a správu	289,9	312,5	339,8	346,2	368,1	387,1	33,5
	saldo důchodů	15,0	7,4	-29,6	-28,4	-40,2	-55,0	

Pramen: MF: Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 2006-2011, MF 2006-2012; MF: Návrh státního závěrečného účtu ČR za rok 2012; C- zpráva o výsledcích hospodaření státního rozpočtu; část 3: Celkové výsledky hospodaření SR v roce 2012; tab. 2 a tab. 64

4. Systém veřejného zdravotního pojištění

položka	mld. Kč						přírůstek v % 2012/2007
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
příjmy systému zdravotního pojištění	202,8	211,4	212,2	215,6	220,4	229,7	13,3
výdaje v systému zdravotního pojištění	185,6	200,6	218,6	222,5	225,5	231,3	24,6
saldo příjmů a výdajů	17,2	10,8	-6,5	-6,9	-5,2	-1,5	

Pramen: MF: Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 2006-2011, MF 2006-2012; 2012: Státní závěrečný účet 2012 F Zpráva o hospodaření dalších složek veřejných rozpočtů a o fondech organ. složek státu; Tab. 25 Výsledky hospodaření systému v.z.p. v roce 2012

B.

**Podíl práce na nákladech v EU
2007-2012**

Metodické poznámky

Algoritmus výpočtů podílu práce na nákladech (PPN) v běžném roce:

$$PPN = \frac{\frac{NZ}{zam}}{\frac{N}{prac}} * 100 = \frac{\frac{NZ}{zam}}{\frac{MS}{prac} + \frac{NZ}{zam} + \frac{O}{prac}} * 100 = \frac{\frac{NZ}{zam}}{\frac{MS}{prac} + \frac{NZ}{zam} + \frac{HPP - \check{C}PP}{prac}} * 100,$$

kde:

PPN podíl práce na nákladech v daném období,

NZ nominální náhrady zaměstnancům z národního účetnictví v daném období,

zam počet zaměstnanců z národních účtů v národním konceptu v daném období,

N náklady v běžných cenách v daném období,

MS mezispotřeba v běžných cenách z národních účtů v daném období,

prac celková zaměstnanost, počet pracovníků v národním konceptu z národních účtů v daném období,

O odpisy v běžných cenách, resp. spotřeba fixního kapitálu z národních účtů v daném období,

HPP hrubý provozní přebytek v běžných cenách z národních účtů v daném období,

ČPP čistý provozní přebytek v běžných cenách z národních účtů v daném období.

Vzhledem k časté nedostupnosti dat ohledně spotřeby fixního kapitálu je náhradním řešením rozdíl mezi hrubým a čistým provozním přebytkem.

Za zjednodušujícího předpokladu stejného ocenění práce zaměstnanců a sebezaměstnaných lze propočít podílu nákladů práce na nákladech vyjádřit jako náklad na jednotku v přepočtu na pracovníka.

Výstupem navrženého algoritmu je úrovnový indikátor. Další rozvinutí uvedeného postupu otevírá prostor pro využití v oblasti usměrňování ceny práce, resp. pro vyhodnocení dopadů zdanění práce na náklady, popř. na zisk.

1. Podíl práce na nákladech v EU v národní cenové hladině

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	přírůstek 2012-2007 v p.b.
Belgie	29,86	29,70	32,23	30,65	29,65	30,48	0,6
Bulharsko	21,96	23,27	26,13	27,33	25,95	-	-
Česká republika	21,27	21,79	23,30	22,45	21,81	22,19	0,9
Dánsko	34,34	34,15	36,33	35,95	34,58	34,08	-0,3
Německo	32,87	32,71	34,57	33,65	32,87	33,36	0,5
Estonsko	28,50	29,75	31,69	28,30	26,13	26,05	-2,4
Irsko	-	-	-	-	-	-	-
Řecko	37,13	37,50	39,08	38,92	36,85	-	-
Španělsko	30,77	32,48	34,97	34,77	34,50	34,22	3,4
Francie	34,97	34,83	36,48	35,90	35,39	35,63	0,7
Itálie	29,37	29,63	31,87	30,72	30,14	30,53	1,2
Kypr	41,53	39,72	40,66	41,82	42,01	41,22	-0,3
Lotyšsko	28,40	29,53	28,05	24,88	24,08	23,99	-4,4
Litva	33,72	31,96	34,33	30,78	29,57	29,99	-3,7
Lucembursko	18,90	19,57	21,80	20,02	19,55	19,50	0,6
Maďarsko	27,44	27,12	27,78	26,50	25,93	25,76	-1,7
Malta	28,09	27,77	28,72	27,34	26,68	26,44	-1,7
Nizozemsko	32,99	32,54	33,91	33,16	32,61	32,60	-0,4
Rakousko	32,75	32,20	33,80	33,23	32,15	32,07	-0,7
Polsko	26,07	26,92	28,11	27,62	26,47	26,68	0,6
Portugalsko	32,67	32,25	34,29	33,24	32,68	-	-
Rumunsko	-	-	-	-	-	-	-
Slovinsko	31,06	31,48	34,17	33,53	33,21	33,39	2,3
Slovensko	21,10	21,06	23,54	22,42	21,34	21,18	0,1
Finsko	29,91	30,13	32,76	31,89	30,99	31,25	1,3
Švédsko	33,15	32,44	33,91	33,30	32,69	-	-
Spojené království	36,85	36,67	37,08	37,39	37,08	-	-

Poznámka: data za Irsko a Rumunsko nejsou k dispozici

Zdroj: Eurostat: Economy and finance - National accounts, dostupné na: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/national_accounts/introduction, duben 2014, propočet VÚPSV, v.v.i.

C.

**Jednotkové náklady práce
v EU a v USA
2007-2012**

Metodické poznámky

Pohyb jednotkových nákladů práce je odrazem vývoje ceny práce a produktivity. V mezinárodních srovnáních však zřetelně vystupují specifika národních ekonomik, hospodářských a sociálních politik. Zvolenému sociálnímu modelu odpovídá i zdanění práce, tj. výše náhrad zaměstnancům. Cena práce zaměstnance koresponduje nejen s proporcemi na trhu práce a s národní produktivitou, ale i s národní cenovou hladinou. Za těchto podmínek nemají národní měny a náhrady zaměstnancům stejnou kupní sílu. Jednotkové náklady práce v národní cenové hladině a v cenové hladině referenčního státu, resp. EU, se liší. Z tohoto pohledu je třeba sledovat úroveň a vývoj jednotkových nákladů práce v národní cenové hladině a v paritě kupní síly.

Zdrojem dat pro výpočet jednotkových nákladů práce jsou výstupy národních účtů publikované Eurostatem. Algoritmus propočtu úrovnového indikátoru reálných jednotkových nákladů práce, které definuje jako podíl průměrné ceny práce vyjádřené náhradami zaměstnancům na zaměstnance a HDP na jednoho pracovníka v běžných cenách v národní a evropské cenové hladině:

Jednotkové náklady práce v národní cenové hladině:

$$JNP_{nc} = \frac{\frac{NZ_Y}{zam}}{\frac{HDP_{nc}}{prac}} * 100 ,$$

kde:

JNP_{nc} jednotkové náklady práce v národní cenové hladině,

NZ_Y nominální objem náhrad zaměstnancům v daném období v měně Y z národních účtů,

zam průměrný počet zaměstnanců v daném období z národních účtů v národním konceptu,

HDP_{nc} hrubý domácí produkt, resp. hrubá přidaná hodnota v měně Y v národní cenové hladině v běžných cenách z národních účtů,

$prac$ průměrný počet pracovníků v daném období z národních účtů v národním konceptu.

Vzhledem k významu evropského trhu jsou důležité jednotkové náklady práce v evropské cenové hladině po přepočtu na standard kupní síly (PPS) EU-27. Údaje o výstupu v PPS vystihují relace mezi zeměmi EU, popř. USA:

$$JNP_{PPS} = \frac{\frac{NZ_{EUR}}{zam}}{\frac{HDP_{PPS}}{prac}} * 100 ,$$

kde:

JNP_{PPS} jednotkové náklady práce v PPS,

NZ objem nominálních náhrad zaměstnancům v daném období v EUR z národních účtů,

zam průměrný počet zaměstnanců v daném období z národních účtů v národním konceptu,

HDP_{PPS} hrubý domácí produkt, v PPS v běžných cenách v daném období z národních účtů, popř. přidaná hodnota, publikované Eurostatem,
 $prac$ průměrný počet pracovníků za dané období z národních účtů v národním konceptu.

Zvolený postup předpokládá, že cena práce a produktivita je stejná pro zaměstnance a pro sebezaměstnaného.

České jednotkové náklady práce v národní cenové hladině a v paritním vyjádření zatím vykazují rozdílné trendy. V paritním vyjádření nízké jednotkové náklady rostou směrem k úrovni v národní cenové hladině. České podniky na mezinárodních trzích postupně ztrácejí výhodu levné ceny práce.

Rozbor faktorů pohybu jednotkových nákladů práce vychází z indexového rozkladu na přímo úměrný vztah jednotkových nákladů práce k růstu náhrad zaměstnancům, relativní cenové hladiny (v relaci k EU) a pracnosti, resp. nepřímo úměrný vztah k růstu produktivity práce:

$$I_{PPP}^{JNP} = I^{JNP} * I^{CPL} = I^N * I^{PRA} * I^{CPL} = \frac{I_{Kč}^N}{I^{ER}} * I^{ER} * I_{Kč}^{PRA} * I^{CPL} = \frac{I_{Kč}^N}{I^{ER}} * \frac{I^{ER}}{I_{Kč}^{PRO}} * I^{CPL},$$

když:

$$PRA = \frac{prac}{HDP} = \frac{1}{PRO} = \frac{1}{\frac{HDP}{prac}},$$

kde:

I_{PPP}^{JNP} roční index JNP v paritě kupní síly srovnávané země (např. v PPS),

I^{JNP} index JNP v národní cenové hladině,

I^{CPL} index změny srovnatelné cenové hladiny ke srovnávané zemi,

I^N index průměrné náhrady na zaměstnance v domácím konceptu z národních účtů,

I^{PRA} index pracnosti v národní cenové hladině z národních účtů,

$I_{Kč}^N$ index průměrné náhrady v Kč,

IER index změny kurzu Kč k měně srovnávané země,

$I_{Kč}^{PRA}$ index pracnosti v národní cenové hladině v Kč,

PRA pracnost jednotky HDP, popř. přidané hodnoty,

PRO HDP (popř. přidaná hodnota)/pracovník,

HDP hrubý domácí produkt, popř. přidaná hodnota v případě odvětví,

$prac$ počet pracovníků v domácím konceptu z národních účtů.

1. Úroveň a vývoj jednotkových nákladů práce v národní cenové hladině v EU a v USA

	JNP v národní cenové hladině						přírůstek v p.b. 2012-2007
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
EU (27)	57,0	57,6	59,4	58,6	58,2	58,6	1,6
EU (15)	56,7	57,4	59,2	58,4	58,1	58,6	1,9
Belgie	59,6	60,9	62,6	61,2	61,6	62,9	3,2
Bulharsko	46,1	47,9	51,6	52,8	51,6	52,3	6,2
Česká republika	49,5	50,3	50,2	50,8	51,6	52,4	2,9
Dánsko	58,3	59,4	62,4	59,5	59,1	58,7	0,3
Německo	55,1	55,9	58,4	57,1	57,0	57,9	2,8
Estonsko	50,6	55,1	55,8	52,8	50,4	50,8	0,2
Írsko	50,4	55,4	56,1	53,2	50,7	50,4	0,0
Řecko	53,5	53,6	55,7	55,0	53,4	50,9	-2,6
Španělsko	55,3	57,1	57,9	56,8	56,2	54,6	-0,7
Francie	56,8	57,2	58,9	58,7	58,7	59,0	2,2
Itálie	53,7	54,7	55,7	55,4	55,2	55,5	1,9
Kypr	55,0	53,5	55,6	55,2	55,3	53,0	-2,0
Lotyšsko	53,1	56,7	52,9	48,0	45,8	45,9	-7,2
Litva	49,7	50,1	51,1	46,4	44,4	44,1	-5,7
Lucembursko	45,8	49,9	53,8	50,9	50,5	51,3	5,5
Maďarsko	52,9	52,5	52,1	50,6	50,4	50,1	-2,8
Malta	50,8	50,7	52,3	50,1	50,5	51,4	0,6
Nizozemsko	56,8	57,3	60,3	59,4	59,4	60,3	3,5
Rakousko	55,5	56,6	58,5	57,8	57,1	57,8	2,3
Polsko	46,5	48,3	47,7	47,6	46,7	46,3	-0,2
Portugalsko	57,2	58,3	59,6	58,4	57,7	56,1	-1,1
Rumunsko	56,6	60,4	59,7	55,1	49,2	49,4	-7,3
Slovinsko	59,9	61,2	64,3	65,3	64,0	64,4	4,5
Slovensko	42,3	43,0	46,0	45,3	45,0	44,9	2,5
Finsko	53,7	55,6	59,7	58,6	58,1	59,0	5,4
Švédsko	56,9	56,9	58,2	56,4	55,7	56,8	-0,1
Spojené království	60,7	60,7	63,1	62,2	61,6	62,1	1,5
USA	59,0	59,2	58,4	57,6	57,4	57,1	-1,9

Zdroj: Eurostat: *Economy and finance - National accounts*, dostupné na: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/national_accounts/introduction; U.S. Bureau of Economic Analysis, dostupné na: <http://www.bea.gov/national/nipaweb/DownSS2.asp>; duben 2014, propočet VÚPSV, v.v.i.

2. Úroveň a vývoj jednotkových nákladů práce v paritě kupní síly (EU-27) v EU a v USA

	JNP v PPS						přírůstek v p.b. 2012-2007
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
EU (27)	57,1	57,7	59,5	58,7	58,2	58,7	1,6
EU (15)	59,8	60,2	62,7	61,8	61,6	62,3	2,5
Belgie	65,2	68,2	71,5	67,9	68,7	69,7	4,5
Bulharsko	18,5	20,5	23,1	23,4	23,2	23,6	5,1
Česká republika	30,7	36,8	35,1	36,8	37,6	36,9	6,2
Dánsko	79,5	81,7	87,3	81,3	81,1	80,1	0,6
Německo	56,4	58,1	62,8	59,7	59,0	59,9	3,5
Estonsko	34,7	38,7	38,9	36,3	35,1	36,2	1,6
Irsko	59,5	67,5	66,6	58,8	55,8	54,7	-4,8
Řecko	47,4	48,2	51,7	50,6	49,2	45,5	-1,9
Španělsko	49,6	52,6	54,5	53,2	52,5	49,9	0,3
Francie	62,6	64,6	67,4	66,0	65,9	66,1	3,6
Itálie	54,1	55,3	57,8	56,7	56,4	55,7	1,7
Kypr	48,4	47,0	49,5	49,0	49,4	46,5	-1,9
Lotyšsko	35,4	40,8	36,1	30,7	29,9	30,6	-4,8
Litva	28,6	31,5	31,7	27,5	26,8	26,6	-2,0
Lucembursko	52,2	57,9	64,9	61,5	60,8	61,7	9,5
Maďarsko	34,1	34,6	31,1	30,2	29,7	28,8	-5,3
Malta	35,6	36,4	38,1	36,6	37,5	38,3	2,8
Nizozemsko	60,1	61,9	67,5	66,2	65,7	66,3	6,2
Rakousko	59,3	61,8	65,7	63,8	63,0	63,5	4,2
Polsko	27,9	32,7	27,3	28,5	27,5	26,8	-1,2
Portugalsko	46,6	48,5	50,2	48,4	48,2	45,2	-1,4
Rumunsko	31,7	33,6	29,7	27,3	24,9	23,9	-7,8
Slovinsko	46,5	49,7	55,1	54,9	53,2	51,7	5,2
Slovensko	25,4	28,3	31,3	30,3	30,4	30,4	5,0
Finsko	62,3	65,4	71,8	70,0	70,1	71,3	9,1
Švédsko	67,4	66,5	65,0	69,7	72,4	75,5	8,1
Spojené království	70,6	63,6	61,8	65,7	65,9	70,4	-0,2
USA	53,0	51,6	55,9	57,0	54,9	59,2	6,2

Zdroj: Eurostat: *Economy and finance - National accounts*, dostupné na: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/national_accounts/introduction; U.S. Bureau of Economic Analysis, dostupné na: <http://www.bea.gov/national/nipaweb/DownSS2.asp>; duben 2014, propočten VÚPSV, v.v.i.

3. Relace jednotkových nákladů práce k průměru EU-27 v % v národní cenové hladině

	JNP v národní cenové hladině						přírůstek v p.b. 2012-2007
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
EU (27)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	0,0
EU (15)	99,5	99,6	99,6	99,6	99,9	100,0	0,5
Belgie	104,7	105,8	105,3	104,4	105,9	107,3	2,6
Bulharsko	80,9	83,1	86,7	90,1	88,7	89,2	8,4
Česká republika	86,9	87,3	84,5	86,8	88,7	89,5	2,5
Dánsko	102,3	103,1	104,9	101,6	101,7	100,1	-2,2
Německo	96,7	97,1	98,2	97,6	98,1	98,9	2,2
Estonsko	88,8	95,6	93,8	90,2	86,6	86,7	-2,2
Írsko	88,4	96,2	94,4	90,7	87,2	86,0	-2,4
Řecko	93,8	93,1	93,7	93,9	91,9	86,8	-7,0
Španělsko	97,1	99,1	97,4	97,0	96,7	93,2	-3,9
Francie	99,7	99,3	99,0	100,2	100,9	100,7	1,1
Itálie	94,2	95,0	93,8	94,6	94,9	94,8	0,6
Kypr	96,5	92,9	93,6	94,2	95,1	90,4	-6,1
Lotyšsko	93,2	98,5	89,0	81,9	78,8	78,3	-14,9
Litva	87,2	86,9	85,9	79,3	76,3	75,2	-12,0
Lucembursko	80,3	86,6	90,5	86,9	86,9	87,6	7,3
Maďarsko	92,9	91,1	87,7	86,3	86,7	85,5	-7,4
Malta	89,2	88,0	88,0	85,5	86,9	87,7	-1,4
Nizozemsko	99,7	99,5	101,4	101,4	102,2	102,9	3,2
Rakousko	97,3	98,2	98,4	98,7	98,2	98,6	1,3
Polsko	81,5	83,9	80,2	81,3	80,3	79,0	-2,5
Portugalsko	100,4	101,2	100,3	99,6	99,3	95,8	-4,6
Rumunsko	99,4	104,9	100,4	94,0	84,7	84,2	-15,1
Slovinsko	105,1	106,2	108,2	111,4	110,1	109,9	4,8
Slovensko	74,3	74,6	77,4	77,4	77,3	76,6	2,3
Finsko	94,2	96,6	100,5	100,0	99,9	100,8	6,6
Švédsko	99,8	98,7	97,9	96,2	95,8	96,9	-3,0
Spojené království	106,5	105,4	106,1	106,2	106,0	106,0	-0,4
USA	103,5	102,8	98,3	98,3	98,8	97,4	-6,0

Zdroj: Eurostat: *Economy and finance - National accounts*, dostupné na: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/national_accounts/introduction; U.S. Bureau of Economic Analysis, dostupné na: <http://www.bea.gov/national/nipaweb/DownSS2.asp>; duben 2014, propočet VÚPSV, v.v.i.

4. Relace jednotkových nákladů práce k průměru EU-27 v % v PPS

	JNP v PPS						přírůstek v p.b. 2012-2007
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
EU (27)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	0,0
EU (15)	104,7	104,4	105,3	105,3	105,7	106,1	1,4
Belgie	114,3	118,2	120,1	115,7	117,9	118,8	4,5
Bulharsko	32,4	35,5	38,8	39,9	39,8	40,1	7,7
Česká republika	53,8	63,8	59,0	62,7	64,5	62,9	9,1
Dánsko	139,2	141,6	146,6	138,6	139,2	136,4	-2,8
Německo	98,9	100,8	105,6	101,8	101,4	102,0	3,2
Estonsko	60,7	67,1	65,4	61,9	60,2	61,7	1,1
Irsko	104,3	117,1	111,9	100,2	95,7	93,2	-11,1
Řecko	83,0	83,5	86,9	86,3	84,5	77,4	-5,6
Španělsko	86,9	91,1	91,6	90,6	90,2	85,0	-1,9
Francie	109,6	112,0	113,2	112,5	113,2	112,6	3,1
Itálie	94,7	95,8	97,1	96,6	96,8	94,9	0,2
Kypr	84,8	81,4	83,2	83,5	84,9	79,2	-5,6
Lotyšsko	62,1	70,8	60,7	52,3	51,4	52,2	-9,8
Litva	50,1	54,6	53,2	46,8	46,0	45,2	-4,8
Lucembursko	91,4	100,3	109,0	104,9	104,5	105,1	13,7
Maďarsko	59,7	60,0	52,2	51,5	50,9	49,1	-10,7
Malta	62,3	63,1	63,9	62,4	64,4	65,3	3,0
Nizozemsko	105,3	107,2	113,4	112,8	112,8	112,9	7,6
Rakousko	103,9	107,1	110,3	108,7	108,1	108,2	4,3
Polsko	48,9	56,7	45,9	48,5	47,2	45,6	-3,3
Portugalsko	81,6	84,1	84,3	82,5	82,7	77,0	-4,5
Rumunsko	55,5	58,1	49,8	46,5	42,8	40,7	-14,8
Slovinsko	81,4	86,2	92,6	93,6	91,4	88,0	6,7
Slovensko	44,5	49,0	52,5	51,7	52,2	51,8	7,3
Finsko	109,0	113,4	120,6	119,3	120,3	121,5	12,5
Švédsko	118,1	115,2	109,2	118,9	124,2	128,7	10,6
Spojené království	123,6	110,2	103,8	112,0	113,1	119,9	-3,7
USA	92,9	89,4	93,9	97,1	94,2	100,8	7,9

Zdroj: Eurostat: *Economy and finance - National accounts*, dostupné na: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/national_accounts/introduction; U.S. Bureau of Economic Analysis, dostupné na: <http://www.bea.gov/national/nipaweb/DownSS2.asp>; duben 2014, propočet VÚPSV, v.v.i.

5. Úroveň a vývoj roční produktivity v EU a v USA v EUR, národní cenová hladina

	produktivita (v eurech), národní cenová hladina						přírůstek v % 2012/2007	roční přírůstek v % 2012/2007
	2007	2008	2009	2010	2011	2012		
EU (27)	55 056,1	54 835,0	52 566,5	55 266,9	56 801,0	58 093,3	5,5	1,1
EU (15)	63 742,5	62 982,9	60 716,1	63 447,3	65 082,2	66 665,9	4,6	0,9
Belgie	76 617,6	77 645,1	76 503,3	79 353,1	81 227,2	82 520,5	7,7	1,5
Bulharsko	8 257,3	9 288,1	9 317,2	10 003,7	10 924,6	11 618,8	40,7	7,1
Česká republika	25 933,6	29 646,2	27 821,8	29 637,9	30 745,5	30 120,1	16,1	3,0
Dánsko	78 378,9	79 652,1	78 392,6	84 951,2	86 630,8	88 634,6	13,1	2,5
Německo	60 930,3	61 311,6	58 808,1	61 472,9	63 421,0	64 083,8	5,2	1,0
Estonsko	25 038,0	25 252,9	24 148,1	26 086,6	27 518,1	28 904,7	15,4	2,9
Irsko	88 512,0	84 652,0	82 700,7	83 973,4	87 920,2	89 169,6	0,7	0,1
Řecko	46 426,9	47 925,9	47 781,6	47 148,9	46 894,8	47 433,1	2,2	0,4
Španělsko	50 844,4	52 573,3	54 119,3	55 272,6	56 365,7	57 880,6	13,8	2,6
Francie	69 866,7	71 237,6	70 409,7	72 271,6	74 219,9	75 393,7	7,9	1,5
Itálie	61 704,9	62 367,6	61 180,6	62 931,8	63 864,3	63 538,0	3,0	0,6
Kypr	41 249,0	43 623,4	43 037,5	44 528,0	45 525,8	47 078,1	14,1	2,7
Lotyšsko	19 759,9	21 694,4	20 495,0	21 385,8	23 605,8	25 623,9	29,7	5,3
Litva	18 798,3	21 342,0	18 835,7	22 224,7	24 713,4	25 837,2	37,4	6,6
Lucembursko	112 603,0	106 867,3	100 836,7	109 417,0	112 844,0	113 269,5	0,6	0,1
Maďarsko	23 548,2	25 454,2	22 610,8	23 605,2	24 187,1	23 708,1	0,7	0,1
Malta	35 466,9	37 040,4	37 062,9	39 298,0	39 797,3	39 955,9	12,7	2,4
Nizozemsko	66 439,7	68 073,7	66 112,5	67 936,6	68 867,1	69 032,3	3,9	0,8
Rakousko	68 721,4	69 537,0	68 427,5	69 972,3	72 207,0	73 139,7	6,4	1,3
Polsko	20 520,2	23 085,3	19 676,6	23 071,5	23 991,9	24 633,7	20,0	3,7
Portugalsko	33 045,6	33 413,6	33 610,4	35 013,1	35 202,5	35 464,3	7,3	1,4
Rumunsko	13 318,9	14 922,8	12 874,0	13 578,7	14 476,4	14 297,9	7,4	1,4
Slovinsko	35 418,9	37 173,8	36 007,1	36 867,1	38 177,2	37 609,0	6,2	1,2
Slovensko	25 177,2	28 665,2	28 501,5	30 370,1	31 234,1	32 178,9	27,8	5,0
Finsko	72 334,2	72 806,1	69 374,0	72 008,1	74 910,3	76 287,0	5,5	1,1
Švédsko	74 695,4	72 999,1	65 654,7	77 805,3	83 908,5	88 127,8	18,0	3,4
Spojené království	71 387,7	62 367,8	54 932,9	59 678,9	60 719,3	65 472,5	-8,3	-1,7
USA	76 056,0	72 766,4	78 889,5	87 161,5	85 340,8	95 018,8	24,9	4,6

Zdroj: Eurostat: *Economy and finance - National accounts*, dostupné na: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/national_accounts/introduction; U.S. Bureau of Economic Analysis, dostupné na: <http://www.bea.gov/national/nipaweb/DownSS2.asp>; duben 2014, propočten VÚPSV, v.v.i.

6. Úroveň a vývoj roční produktivity v EU a v USA v PPS, evropská cenová hladina

	HDP v PPS na pracovníka - EU-27						přírůstek v % 2012/2007	roční přírůstek v % 2012/2007
	2007	2008	2009	2010	2011	2012		
EU (27)	54 950,6	54 736,5	52 480,0	55 183,0	56 706,8	57 989,0	5,5	1,1
EU (15)	60 429,7	59 987,7	57 332,9	59 918,7	61 370,0	62 675,9	3,7	0,7
Belgie	70 040,8	69 378,1	66 991,8	71 480,3	72 828,0	74 420,6	6,3	1,2
Bulharsko	20 569,5	21 705,6	20 819,2	22 541,1	24 344,5	25 776,3	25,3	4,6
Česká republika	41 863,7	40 472,9	39 767,5	40 948,4	42 225,5	42 786,1	2,2	0,4
Dánsko	57 490,4	57 852,6	56 006,5	62 203,2	63 141,5	64 910,5	12,9	2,5
Německo	59 469,2	58 958,6	54 620,9	58 849,4	61 272,2	61 979,0	4,2	0,8
Estonsko	36 579,0	35 913,8	34 605,7	37 963,9	39 497,2	40 507,4	10,7	2,1
Irsko	74 868,7	69 436,4	69 674,9	75 947,3	79 945,0	82 122,7	9,7	1,9
Řecko	52 374,9	53 360,5	51 484,6	51 228,3	50 888,1	53 104,6	1,4	0,3
Španělsko	56 677,4	57 076,8	57 428,5	59 043,1	60 365,0	63 297,7	11,7	2,2
Francie	63 429,8	63 022,6	61 465,8	64 311,2	66 099,5	67 321,8	6,1	1,2
Itálie	61 232,2	61 706,7	58 999,4	61 497,7	62 516,5	63 315,8	3,4	0,7
Kypr	46 819,7	49 696,7	48 372,1	50 130,7	50 898,9	53 605,2	14,5	2,7
Lotyšsko	29 616,8	30 131,4	30 005,8	33 482,6	36 135,0	38 357,0	29,5	5,3
Litva	32 689,8	33 885,8	30 392,5	37 586,5	40 950,0	42 861,3	31,1	5,6
Lucembursko	98 739,9	92 040,6	83 553,6	90 453,5	93 678,2	94 187,9	-4,6	-0,9
Maďarsko	36 536,9	38 606,2	37 940,7	39 520,3	41 106,2	41 226,1	12,8	2,4
Malta	50 636,1	51 602,5	50 913,5	53 744,7	53 625,4	53 564,5	5,8	1,1
Nizozemsko	62 818,2	63 077,4	59 052,2	60 980,0	62 285,4	62 805,7	0,0	0,0
Rakousko	64 224,4	63 664,5	60 918,1	63 402,6	65 437,5	66 540,8	3,6	0,7
Polsko	34 151,7	34 086,2	34 323,7	38 607,5	40 782,5	42 632,3	24,8	4,5
Portugalsko	40 600,9	40 171,0	39 889,6	42 238,3	42 193,4	44 025,2	8,4	1,6
Rumunsko	23 811,4	26 861,0	25 891,1	27 402,5	28 588,2	29 554,1	24,1	4,4
Slovinsko	45 629,0	45 738,7	41 991,5	43 824,4	45 915,4	46 841,9	2,7	0,5
Slovensko	41 933,4	43 587,0	41 905,6	45 388,7	46 207,0	47 494,8	13,3	2,5
Finsko	62 344,2	61 926,2	57 731,3	60 274,4	62 121,9	63 141,0	1,3	0,3
Švédsko	63 043,1	62 443,4	58 772,4	62 901,3	64 619,0	66 215,5	5,0	1,0
Spojené království	61 369,6	59 555,8	56 078,3	56 474,4	56 777,3	57 806,1	-5,8	-1,2
USA	84 575,3	83 532,9	82 384,4	88 095,2	89 358,1	91 673,1	8,4	1,6

Zdroj: Eurostat: *Economy and finance - National accounts*, dostupné na: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/national_accounts/introduction; U.S. Bureau of Economic Analysis, dostupné na: <http://www.bea.gov/national/nipaweb/DownSS2.asp>; duben 2014, propočít VÚPSV, v.v.i.

7. Relace HDP na pracovníka k průměru EU-27 v % v národní cenové hladině

	produktivita (v eurech), národní cenová hladina						přírůstek v p.b. 2012-2007
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
EU (27)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	0,0
EU (15)	115,8	114,9	115,5	114,8	114,6	114,8	-1,0
Belgie	139,2	141,6	145,5	143,6	143,0	142,0	2,9
Bulharsko	15,0	16,9	17,7	18,1	19,2	20,0	5,0
Česká republika	47,1	54,1	52,9	53,6	54,1	51,8	4,7
Dánsko	142,4	145,3	149,1	153,7	152,5	152,6	10,2
Německo	110,7	111,8	111,9	111,2	111,7	110,3	-0,4
Estonsko	45,5	46,1	45,9	47,2	48,4	49,8	4,3
Irsko	160,8	154,4	157,3	151,9	154,8	153,5	-7,3
Řecko	84,3	87,4	90,9	85,3	82,6	81,6	-2,7
Španělsko	92,4	95,9	103,0	100,0	99,2	99,6	7,3
Francie	126,9	129,9	133,9	130,8	130,7	129,8	2,9
Itálie	112,1	113,7	116,4	113,9	112,4	109,4	-2,7
Kypr	74,9	79,6	81,9	80,6	80,1	81,0	6,1
Lotyšsko	35,9	39,6	39,0	38,7	41,6	44,1	8,2
Litva	34,1	38,9	35,8	40,2	43,5	44,5	10,3
Lucembursko	204,5	194,9	191,8	198,0	198,7	195,0	-9,5
Maďarsko	42,8	46,4	43,0	42,7	42,6	40,8	-2,0
Malta	64,4	67,5	70,5	71,1	70,1	68,8	4,4
Nizozemsko	120,7	124,1	125,8	122,9	121,2	118,8	-1,8
Rakousko	124,8	126,8	130,2	126,6	127,1	125,9	1,1
Polsko	37,3	42,1	37,4	41,7	42,2	42,4	5,1
Portugalsko	60,0	60,9	63,9	63,4	62,0	61,0	1,0
Rumunsko	24,2	27,2	24,5	24,6	25,5	24,6	0,4
Slovinsko	64,3	67,8	68,5	66,7	67,2	64,7	0,4
Slovensko	45,7	52,3	54,2	55,0	55,0	55,4	9,7
Finsko	131,4	132,8	132,0	130,3	131,9	131,3	-0,1
Švédsko	135,7	133,1	124,9	140,8	147,7	151,7	16,0
Spojené království	129,7	113,7	104,5	108,0	106,9	112,7	-17,0
USA	138,1	132,7	150,1	157,7	150,2	163,6	25,4

Zdroj: Eurostat: *Economy and finance - National accounts*, dostupné na: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/national_accounts/introduction; U.S. Bureau of Economic Analysis, dostupné na: <http://www.bea.gov/national/nipaweb/DownSS2.asp>; duben 2014, propočet VÚPSV, v.v.i.

8. Relace HDP na pracovníka k průměru EU-27 v % v PPS

	HDP v PPS na pracovníka - EU-27						přírůstek v p.b. 2012-2007
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
EU (27)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	0,0
EU (15)	110,0	109,6	109,2	108,6	108,2	108,1	-1,9
Belgie	127,5	126,7	127,7	129,5	128,4	128,3	0,9
Bulharsko	37,4	39,7	39,7	40,8	42,9	44,5	7,0
Česká republika	76,2	73,9	75,8	74,2	74,5	73,8	-2,4
Dánsko	104,6	105,7	106,7	112,7	111,3	111,9	7,3
Německo	108,2	107,7	104,1	106,6	108,1	106,9	-1,3
Estonsko	66,6	65,6	65,9	68,8	69,7	69,9	3,3
Irsko	136,2	126,9	132,8	137,6	141,0	141,6	5,4
Řecko	95,3	97,5	98,1	92,8	89,7	91,6	-3,7
Španělsko	103,1	104,3	109,4	107,0	106,5	109,2	6,0
Francie	115,4	115,1	117,1	116,5	116,6	116,1	0,7
Itálie	111,4	112,7	112,4	111,4	110,2	109,2	-2,2
Kypr	85,2	90,8	92,2	90,8	89,8	92,4	7,2
Lotyšsko	53,9	55,0	57,2	60,7	63,7	66,1	12,2
Litva	59,5	61,9	57,9	68,1	72,2	73,9	14,4
Lucembursko	179,7	168,2	159,2	163,9	165,2	162,4	-17,3
Maďarsko	66,5	70,5	72,3	71,6	72,5	71,1	4,6
Malta	92,1	94,3	97,0	97,4	94,6	92,4	0,2
Nizozemsko	114,3	115,2	112,5	110,5	109,8	108,3	-6,0
Rakousko	116,9	116,3	116,1	114,9	115,4	114,7	-2,1
Polsko	62,1	62,3	65,4	70,0	71,9	73,5	11,4
Portugalsko	73,9	73,4	76,0	76,5	74,4	75,9	2,0
Rumunsko	43,3	49,1	49,3	49,7	50,4	51,0	7,6
Slovinsko	83,0	83,6	80,0	79,4	81,0	80,8	-2,3
Slovensko	76,3	79,6	79,9	82,3	81,5	81,9	5,6
Finsko	113,5	113,1	110,0	109,2	109,5	108,9	-4,6
Švédsko	114,7	114,1	112,0	114,0	114,0	114,2	-0,5
Spojené království	111,7	108,8	106,9	102,3	100,1	99,7	-12,0
USA	153,9	152,6	157,0	159,6	157,6	158,1	4,2

Zdroj: Eurostat: *Economy and finance - National accounts*, dostupné na: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/national_accounts/introduction; U.S. Bureau of Economic Analysis, dostupné na: <http://www.bea.gov/national/nipaweb/DownSS2.asp>; duben 2014, propočet VÚPSV, v.v.i.

9. Úroveň a vývoj ročních náhrad zaměstnancům na zaměstnance v EU a v USA

	roční náhrady zaměstnancům na zaměstnance (v eurech)						přírůstek v % 2012/2007	roční přírůstek v % 2012/2007
	2007	2008	2009	2010	2011	2012		
EU (27)	31 377,2	31 583,3	31 242,0	32 373,2	33 030,0	34 040,9	8,5	1,6
EU (15)	36 136,6	36 131,1	35 943,1	37 029,5	37 797,7	39 052,5	8,1	1,6
Belgie	45 701,1	47 324,3	47 878,6	48 533,3	50 025,2	51 883,2	13,5	2,6
Bulharsko	3 805,8	4 444,6	4 803,0	5 279,4	5 637,6	6 074,7	59,6	9,8
Česká republika	12 849,9	14 903,9	13 974,4	15 068,2	15 856,1	15 793,0	22,9	4,2
Dánsko	45 703,2	47 279,3	48 889,4	50 577,9	51 209,3	51 986,3	13,7	2,6
Německo	33 568,5	34 275,7	34 322,7	35 131,7	36 172,0	37 126,3	10,6	2,0
Estonsko	12 676,0	13 901,8	13 469,2	13 781,0	13 856,5	14 681,0	15,8	3,0
Irsko	44 581,3	46 897,1	46 400,0	44 632,9	44 580,8	44 927,9	0,8	0,2
Řecko	24 823,5	25 711,9	26 620,6	25 935,3	25 059,2	24 137,2	-2,8	-0,6
Španělsko	28 132,0	30 016,1	31 314,6	31 397,3	31 699,3	31 595,0	12,3	2,3
Francie	39 681,4	40 724,3	41 438,6	42 435,7	43 568,6	44 507,4	12,2	2,3
Itálie	33 109,6	34 119,3	34 093,8	34 858,8	35 252,0	35 281,2	6,6	1,3
Kypr	22 678,6	23 338,5	23 947,8	24 559,0	25 165,6	24 933,5	9,9	1,9
Lotyšsko	10 494,1	12 306,4	10 842,8	10 265,8	10 814,5	11 754,5	12,0	2,3
Litva	9 344,9	10 684,5	9 621,6	10 318,2	10 969,8	11 383,5	21,8	4,0
Lucembursko	51 550,5	53 289,7	54 238,5	55 667,7	56 993,1	58 136,0	12,8	2,4
Maďarsko	12 461,2	13 355,2	11 783,0	11 935,9	12 195,8	11 876,9	-4,7	-1,0
Malta	18 020,3	18 777,2	19 380,8	19 676,2	20 101,6	20 535,9	14,0	2,6
Nizozemsko	37 754,6	39 021,8	39 860,6	40 360,9	40 914,3	41 615,4	10,2	2,0
Rakousko	38 109,7	39 326,8	40 014,0	40 448,5	41 215,5	42 270,6	10,9	2,1
Polsko	9 534,5	11 153,8	9 376,6	10 992,2	11 201,8	11 405,0	19,6	3,6
Portugalsko	18 912,5	19 483,0	20 027,1	20 435,0	20 318,8	19 909,1	5,3	1,0
Rumunsko	7 543,4	9 012,2	7 680,0	7 476,4	7 127,1	7 056,9	-6,4	-1,3
Slovinsko	21 207,0	22 737,2	23 157,0	24 057,5	24 447,8	24 210,3	14,2	2,7
Slovensko	10 657,4	12 320,9	13 102,7	13 772,7	14 044,2	14 436,3	35,5	6,3
Finsko	38 817,1	40 507,7	41 443,0	42 174,4	43 530,2	45 039,5	16,0	3,0
Švédsko	42 504,7	41 511,9	38 205,2	43 865,7	46 758,1	50 020,3	17,7	3,3
Spojené království	43 320,8	37 856,9	34 648,5	37 111,2	37 411,1	40 681,8	-6,1	-1,2
USA	44 853,3	43 090,3	46 067,8	50 177,7	49 023,5	54 257,0	21,0	3,9

Zdroj: Eurostat: *Economy and finance - National accounts*, dostupné na: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/national_accounts/introduction; U.S. Bureau of Economic Analysis, dostupné na: <http://www.bea.gov/national/nipaweb/DownSS2.asp>; duben 2014, propočít VÚPSV, v.v.i.

10. Relace průměrných ročních náhrad zaměstnancům na zaměstnance k průměru EU-27 v % v eurech dle směnného kurzu

	roční náhrady zaměstnancům na zaměstnance (v eurech)						přírůstek v p.b. 2012-2007
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
EU (27)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	0,0
EU (15)	115,2	114,4	115,0	114,4	114,4	114,7	-0,4
Belgie	145,7	149,8	153,3	149,9	151,5	152,4	6,8
Bulharsko	12,1	14,1	15,4	16,3	17,1	17,8	5,7
Česká republika	41,0	47,2	44,7	46,5	48,0	46,4	5,4
Dánsko	145,7	149,7	156,5	156,2	155,0	152,7	7,1
Německo	107,0	108,5	109,9	108,5	109,5	109,1	2,1
Estonsko	40,4	44,0	43,1	42,6	42,0	43,1	2,7
Irsko	142,1	148,5	148,5	137,9	135,0	132,0	-10,1
Řecko	79,1	81,4	85,2	80,1	75,9	70,9	-8,2
Španělsko	89,7	95,0	100,2	97,0	96,0	92,8	3,2
Francie	126,5	128,9	132,6	131,1	131,9	130,7	4,3
Itálie	105,5	108,0	109,1	107,7	106,7	103,6	-1,9
Kypr	72,3	73,9	76,7	75,9	76,2	73,2	1,0
Lotyšsko	33,4	39,0	34,7	31,7	32,7	34,5	1,1
Litva	29,8	33,8	30,8	31,9	33,2	33,4	3,7
Lucembursko	164,3	168,7	173,6	172,0	172,5	170,8	6,5
Maďarsko	39,7	42,3	37,7	36,9	36,9	34,9	-4,8
Malta	57,4	59,5	62,0	60,8	60,9	60,3	2,9
Nizozemsko	120,3	123,6	127,6	124,7	123,9	122,3	1,9
Rakousko	121,5	124,5	128,1	124,9	124,8	124,2	2,7
Polsko	30,4	35,3	30,0	34,0	33,9	33,5	3,1
Portugalsko	60,3	61,7	64,1	63,1	61,5	58,5	-1,8
Rumunsko	24,0	28,5	24,6	23,1	21,6	20,7	-3,3
Slovinsko	67,6	72,0	74,1	74,3	74,0	71,1	3,5
Slovensko	34,0	39,0	41,9	42,5	42,5	42,4	8,4
Finsko	123,7	128,3	132,7	130,3	131,8	132,3	8,6
Švédsko	135,5	131,4	122,3	135,5	141,6	146,9	11,5
Spojené království	138,1	119,9	110,9	114,6	113,3	119,5	-18,6
USA	142,9	136,4	147,5	155,0	148,4	159,4	16,4

Zdroj: Eurostat: *Economy and finance - National accounts*, dostupné na: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/national_accounts/introduction; U.S. Bureau of Economic Analysis, dostupné na: <http://www.bea.gov/national/nipaweb/DownSS2.asp>; duben 2014, propočet VÚPSV, v.v.i.

Faktory změny JNP v ČR

1. Faktory změny jednotkových nákladů práce v ČR v letech 2007-2012

položka	index							roční změna v % 2012/2007
	2012/2007	2008/2007	2009/2008	2010/2009	2011/2010	2012/1011		
průměrné náhrady zaměstnancům v Kč	1,113	1,042	0,994	1,031	1,023	1,019	2,2	
pracnost (prac./HDP) v Kč	0,951	0,974	1,006	0,981	0,991	0,998	-1,0	
Kč/EUR	0,906	0,898	1,060	0,956	0,973	1,023	-2,0	
průměrná náhrada zaměstnancům v EUR	1,229	1,160	0,938	1,078	1,052	0,996	4,2	
pracnost v národní cenové hladině (prac./HDP) v EUR	0,861	0,875	1,066	0,939	0,964	1,021	-2,9	
JNP v národní cenové hladině	1,058	1,015	0,999	1,012	1,014	1,017	1,1	
relativní cenová úroveň (CPL) k EU-27	1,138	1,183	0,955	1,036	1,006	0,967	2,6	
JNP v PPS	1,204	1,200	0,954	1,048	1,020	0,983	3,8	

Pramen: výpočty VÚPSV, v.v.i.

2. Vybrané charakteristiky a faktory pohybu jednotkových nákladů práce v paritě kupní síly v letech 2007-2012

ukazatel	2007		2011		2012	
relace JNP v národní cenové hladině a v PPS (EU-27)		1,614		1,373		1,421
směnný kurz Kč/EUR		27,77		24,59		25,15
parita kupní síly (HDP EU-27 v PPS)		17,17		17,88		17,67
relativní cenová úroveň (CPL) ČR k EU-27 v %		61,80		72,70		70,30

Pramen: Eurostat: National Accounts, duben 2014, výpočty VÚPSV, v.v.i.; dostupné na: <http://ec.europa.eu/eurostat>

Literatura

ČSÚ: Evidenční počet zaměstnanců a jejich mzdy v ČR za 1.-4. čtvrtletí 2007, kód: 3106-07

ČSÚ: Evidenční počet zaměstnanců a jejich mzdy v ČR za 1.-4. čtvrtletí 2008, kód: 3106-08

ČSÚ: Evidenční počet zaměstnanců a jejich mzdy v ČR za 4. čtvrtletí 2009, kód: w-3106-09

ČSÚ: Evidenční počet zaměstnanců a jejich mzdy v ČR za 1.-4. čtvrtletí 2010, kód: w-3106-10

ČSÚ: Evidenční počet zaměstnanců a jejich mzdy v ČR za 4. čtvrtletí 2011, kód: e-3106-11, dostupné na: http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/publ/3106-12-q4_2012

ČSÚ: Evidenční počet zaměstnanců a jejich mzdy v ČR za 1.-4. čtvrtletí 2012, kód: 3106-12, dostupné na: http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/publ/3106-12-q4_2012

ČSÚ, Statistický metainformační systém, Ukazatele, dostupné na: <http://apl.czso.cz/iSMS/ukazdet.jsp?fnazev=pr%E1ce&fid=609>

ČSÚ: Úplné náklady práce za rok 2007, kód: 3112-08

ČSÚ: Úplné náklady práce za rok 2008, kód: w-3112-9

ČSÚ: Úplné náklady práce za rok 2009, kód: w-3112-10

ČSÚ: Úplné náklady práce za rok 2010, kód: e-3112-11

ČSÚ: Úplné náklady práce za rok 2011, kód: e-3112-12

ČSÚ: Úplné náklady práce za rok 2012, kód: e-3112-13, dostupné na: http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/publ/3112-13-r_2013

Eurostat: Economy and finance, Bilateral Exchange Rates, dostupné na: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/exchange_rates/data/database

Eurostat: Economy and finance - National accounts, dostupné na: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/national_accounts/introduction

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/hicp/introduction>

Eurostat: Economy and finance - Purchasing power parities, dostupné na: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/purchasing_power_parities/data/database

Eurostat: Labour costs annual data, Reference Metadata in Euro SDMX Metadata Structure (ESMS), dostupné na: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_SDDS/EN/lcan_esms.htm

Eurostat: Population and social conditions - Labour market - Labour costs, dostupné na: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/labour_market/labour_costs/database

Eurostat: Labour cost surveys, Reference Metadata in Euro SDMX Metadata Structure (ESMS), dostupné na: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_SDDS/EN/lcs_es.ms.htm

Eurostat: Labour costs - Structure of labour costs, dostupné na: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/themes>[http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/pag](http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/pag)

Eurostat: Labour costs survey 2008, dostupné na: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/labour_market/labour_costs/database

MF: Návrh státního závěrečného účtu České republiky za roky 2007-2012, dostupné na: <http://www.mfcr.cz/>

Höhne S. a kol.: Bulletin No. 27. Vývoj hlavních ekonomických a sociálních ukazatelů ČR 1990-2011. Praha: VÚPSV, v.v.i. 2012, dostupné na: <http://www.vupsv.cz/index.php?p=bulletins&site=default>

OECD: Taxing Wages 2006-2007, ISBN 978-92-64-04210-0; OECD 2008

OECD: Taxing Wages 2007-2008, ISBN 978-92-64-04933-8; OECD 2009

OECD: Taxing Wages 2008-2009, ISBN 978-92-64-08299-1; OECD 2010

OECD: Taxing Wages 2009-2010, ISBN 978-92-64-09753-7; OECD 2011

OECD: Taxing Wages 2010-2011, ISBN 978-92-64-17327-9; OECD 2012

OECD: Taxing Wages 2011-2012, ISBN 978-92-64-19334-5; OECD 2013

OECD, Eurostat: Methodological manual on purchasing power parities, European Communities/OECD, Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2006, ISSN 1725-0048, ISBN 92-79-01868-X, dostupné na: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/product_details/publication?p_product_code=KS-BE-06-002

U.S. Department of commerce, Bureau of Economic Analysis; dostupné na: <http://www.bea.gov/index.htm>

Vlach, J. - Kozelský, T. Možnosti vytvoření jednotné metodiky sledování nákladů práce v ČR a v zahraničí (návrh certifikované metodiky). Praha: VÚPSV, v.v.i., 2013. ISBN 978-80-7416-113-1, dostupné na: <http://www.vupsv.cz/index.php?p=publications&site=default&kateg=vupsv>

Vlach, J. - Kozelský, T. Monitoring nákladů práce v ČR, ve státech Evropské unie a v USA. Bulletin No. 6. Praha: VÚPSV, v.v.i., 2012. ISBN 978-80-7416-108-7, dostupné na: <http://www.vupsv.cz/index.php?p=bulletins&site=default>